ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΦΥΛΑΞ

ΕΘΝΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Ἡ συνδρομὴ εἶνε προπληρωτέα ὑποχρεωτικῶς

ΕΝ ΤΩι ΕΣΩΤΕΡΙΚΩι: Ἐτησία Σελ. 10 Ἑξάμηνος » 5 — ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι: Ἐτησία Σελ. 12 Ἑξάμηνος » 7

Τιμὴ ἑκάστου φύλλου γρόσια 2.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΑΙ ΤΗι ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΕΦΡΑΙΜ Κ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΟΔΟΣ.—Ἀγορὰ Κύκκου Ἀριθ. 26.

ΕΤΟΣ Γ' ΑΡΙΘ. 496

ΕΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑι (Κύπρου), τῇ 6ῃ Ὀκτωβρίου 1915.

ΖΗΤΩ Η ΕΝΩΣΙΣ

ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΥΣΠΡΑΓΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ

Οἱ ἄρχοντες τῆς ἀτυχοῦς ταύτης Νήσου ἔβυσαν τὰ ὦτα καὶ ἔκλεισαν τοὺς ὀφθαλμούς, ὥστε νὰ μὴ ἀκούωσι τὰ αἰτήματα τοῦ λαοῦ καὶ νὰ μὴ βλέπωσι τὴν δυστυχίαν αὐτοῦ, καὶ πρὸς ταῦτα σιγῶσι καὶ ἀδιαφοροῦσιν ὡς ἄφωνοι καὶ ἄψυχοι λίθοι.

Τὸ παρελθὸν γεωργικὸν ἔτος δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς τοῦ μετρίου κατώτερον, διότι παρὰ τὴν ἐκτενεστάτην καλλιέργειαν καὶ τὴν γενναιοτάτην σπορὰν σιτηρῶν ἡ συγκομιδὴ τούτων ὑστέρησε τοῦ προηγηθέντος ἔτους κατὰ πολὺ καὶ ἡ τῶν ἄλλων κυριωτάτων προϊόντων ἠστόχησε μεγάλως.

Οἱ κύαμοι καὶ φασίολοι καὶ τὰ πᾶσα, πάντα τὰ ὀπωρόδη, ὑπολείπονται κατὰ πολὺ τῆς μετρίας ἐσοδείας αὐτῶν, καίτοι καὶ ταῦτα ἐκαλλιεργήθησαν εἰς πολλῷ μεγαλειτέραν τῆς συνήθους ἔκτασιν. Ἡ παραγωγὴ τοῦ βάμβακος ὑστέρησεν ὡσαύτως, καὶ ἕνεκα τοῦ ἀποκλεισμοῦ του ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀγορῶν, πλὴν τῆς Ἀγγλίας, αἱ τιμαί του ἐγένοντο πολὺ χαμηλαί, οὐδαμῶς ἱκανοποιοῦσαι τοὺς καλλιεργητάς.

Ἡ σηροτροφία, καίτοι δὲν ἐγκατελείφθη, ἀπέδωκεν ἐλάχιστα, καὶ οἱ ἔμποροι τῶν βομβύκων ἦσαν ὅλως ἀπρόθυμοι, διότι διετηροῦσιν ἔτι εἰς τὰς ἀποθήκας των τὴν περυσινὴν παραγωγήν, οὐδαμοῦ δὲ φαίνεται τὸ τέρμα τοῦ πολέμου, ἵνα ἐλπίζωσι προσεχῆ ἐκποίησιν τοῦ εἰς χεῖρας αὐτῶν ἐμπορεύματος.

Εἰς λίαν ἱκανοποιητικὰς ἐπωλήθησαν τιμὰς τὸ ἄνισον, τὸ κύμινον καὶ ὁ λινόσπορος, ἕνεκα τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῆς Τουρκίας, ὅστις ἀτυχῶς, δὲν ἐτηρήθη καὶ διὰ τὰ πορτογάλλια, ὧν ἄφθονος ἐκ Συρίας ἐξαγωγὴ ἐζημίωσε τὰ μέγιστα τὴν κυπριακὴν παραγωγὴν καὶ προὐκάλεσέ τινας ἐμπορικὰς καταστροφάς. Ἄφθονος ἐγένετο πέρυσιν ἡ παραγωγὴ τῶν ὀξίνων λεμονίων, ἅτινα ὅμως ἐπωλήθησαν ἐπιτοπίως μόνῳ εἰς ἐξηντλεσμένας τιμὰς καὶ μέγα μέρος τούτων κατεστράφη σαπέν, ἕνεκα τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν Σιενῶν, οὐδ' εἰσήχθη ἁρμοδίως εἰς τὴν Νῆσον ἡ παρασκευὴ τῆς πρώτης ὕλης πρὸς παρασκευὴν κιτρικοῦ ὀξέος, ἥτις θὰ διετήρει διὰ τιμὰς τούτων ὑφηλὰς καὶ θὰ ἐξησφάλιζε τὴν ἐπέκτασιν τῆς καλλιεργείας τῶν ἱσπεριδοειδῶν ἐπωφελέστατα.

Ἡ ἐσοδεία τῶν χαρουπίων πέρυσι μὲν κατεστράφη εἰς τὴν ἐπαρχίαν Κυρηνείας ὑπὸ τῆς βραχυκαρπίας, φέτος δὲ ὑστέρησε μεγάλως ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ, καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐγένετο μετρία, ὥστε τὸ σημαντικώτατον τοῦτο ἐξαγωγικὸν προϊὸν τῆς Νήσου νὰ μὴ ἀποδώσῃ χρυσὸν ὅσον καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη.

Ἡ ἐλαιοπαραγωγὴ πέρυσιν ὑστέρησε μεγάλως, διότι ἦτο τὸ ἰσχυρὸν ἔτος αὐτῆς, καὶ προσεδοκᾶτο ἐφέτος πλουσία τῶν ἐλαιῶν ἡ συγκομιδή, ὡς ἐγένετο ἐν Ἑλλάδι καὶ τὰς ἄλλας ἐλαιοφόρους χώρας. Ἀτυχῶς ὅμως καὶ ἐν τούτῳ ἠτύχησεν ἡ Κύπρος, διότι εἰς τὰ μᾶλλον ἐλαιοφόρα διαμερίσματα ἡ παραγωγὴ εἶνε κατεστραμμένη, τμηματικῶς δὲ μόνον ποῦ καὶ που αἱ ἐλαῖαι ἐκαρποφόρησαν, ὥστε καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῆς συγκομιδῆς αἱ ἐλαῖαι νὰ τιμῶνται πρὸς 1 1/2 γρ. καὶ ὀκάν, τὸ δ' ἔλαιον πρὸς 1.5—50 γρ. τὴν λίτραν μὲ προβλέψεις προσεχοῦς ὑψώσεως εἰς 60 γρ. ἐὰν δὲν γένηται εἰσαγωγὴ ἔξωθεν.

Ἡ ἀστοχία καὶ ἀφορία ἐπεκτείνεται εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ προϊόντα καὶ τὰ κυριώτατα μάλιστα. Ἡ ἄμπελος καὶ οἱ οἶνοι ἀπὸ τοῦ 1912 εἶχον ἀναλάβῃ ἕνεκα τῆς καταστροφῆς τοῦ φυλλοξήρου τῆς παραγωγῆς ἐν Γαλλίᾳ πέρυσιν ὅμως ὑπελπίσθησαν καὶ ὅτε ἐγένετο ζήτησις τούτων πάλιν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν Σερβίᾳ, ἐν Ρουμανίᾳ, ἀπηγορεύθη ἡ ἐξαγωγή του εἰς τὰς ἄλλας ἀγορὰς καὶ εἶχεν ὑποτιμηθῇ μέχρι ἓξ σελλινίων τὸ γομάρι (120 ὀκ.) καὶ οἱ ἀτυχεῖς οἰνοπαραγωγοὶ περιεπλανῶντο ἀνὰ τὴν Νῆσον ἵνα ἐκποιήσωσιν εἰς ἐξευτελισμένην τιμὴν τοὺς οἴνους αὐτῶν καὶ κρυβῶσι μόλις τὸ ἀγώγιον καὶ ἄρτον διὰ τὰ πεινῶντα τέκνα των.

Ἡ παράτασις τοῦ πολέμου καὶ ὁ φόβος τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἀπεθάρρυναν τοὺς ἀμπελουργοὺς, οἵτινες τὰς πλείστας ἀμπέλους ἀφῆκαν ἀκαλλιεργήτους καὶ πλεῖστοι ἀπέφυγον νὰ θειώσωσιν αὐτὰς ἵνα μὴ ἐκτεθῶσιν εἰς περιττὰς δαπάνας καὶ ματαίους κόπους. Τούτων ἕνεκα καὶ διὰ τὴν ἀφορίαν τοῦ ἔτους ἐφέτος ἡ ἐσοδεία τῶν ἀμπέλων εἶνε μόλις τὸ τρίτον τῆς μετρίας, ὥστε καὶ ἡ ζήτησις καὶ ὑπερτίμησις τῶν οἴνων καὶ τῶν σταφίδων νὰ μὴ ἀποδίδῃ εἰς τὸν τόπον τὸ τρίτον τοῦ εἰσαγομένου ἄλλοτε χρήματος ἀπὸ τῆς ἐξαγωγῆς σταφίδων καὶ οἴνων.

Εἰς τὴν φοβερὰν αὐτὴν δυσμένειαν τοῦ οὐρανοῦ προσετέθησαν οἱ ὑπὸ τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου περιορισμοὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου τοῦ τε ἐξαγωγικοῦ καὶ τοῦ εἰσαγωγικοῦ, διττῶς οὕτω διαταραχθείσης τῆς οἰκονομικῆς λειτουργίας ἐν τῇ Νήσῳ.

Ἡ κτηνοτροφία ἀποτελεῖ σπουδαῖον οἰκονομικὸν παράγοντα παρ' ἡμῖν, καίτοι καὶ αὐτὴ εἶνε ἀρχέγονος καὶ νομαδική· καὶ ταύτην ἠνώχλησαν μὲν οἱ καιροί, ἐπολέμησαν δὲ οἱ περιορισμοὶ τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου. Ἀπηγορεύθη ἡ ἐξαγωγὴ ὑποζυγίων τε καὶ σφαγίων καὶ ἐπὶ τούτοις ἡ τῶν μαλλίων καὶ τῶν δερμάτων καὶ ἡ ἀπὸ πάντων τούτων εἰσαγωγὴ χρυσίου ἔξωθεν ἠλαττώθη εἰς τὸ τρίτον.

Ἕνεκα τῶν περιορισμῶν τούτων ἐπῆλθεν ὑπερτίμησις τῶν χρειωδῶν τοῦ βίου πάντων μεγαλειτέρα ἢ ἐν πάσῃ ἄλλῃ χώρᾳ ἐμπολέμῳ. Ἐν Λονδίνῳ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅπου ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις τοῦ λαοῦ εἶνε διπλάσιος ὑπερτέρα τῶν ἀτόμων Κυπρίων ἡ ὑπερτίμησις δὲν εἶνε ἀνωτέρα τῶν 25 ο/ο, ἐν αὐτῷ τῷ Βερολίνῳ καὶ ἐν Βιέννῃ, ὅπου θέλουσι πολλοὶ νὰ πιστεύηται ὅτι ὑπάρχει σπάνις καὶ ἐξάντλησις τῶν χρειωδῶν τοῦ βίου, ἡ ὑπερτίμησις δὲν εἶνε ἀνωτέρα τῶν 50 ο/ο καὶ ἀξιοπίστων καὶ ἀμερολήπτων πληροφοριῶν. Ἐν Κύπρῳ μόνον ἡ ὑπερτίμησις ὑπερβαίνει κατὰ μέσον ὅρον τὰ 50 ο/ο καὶ τοῦτο ὑπὸ τὰς ἀντιξόους περισιάσεις, ὧν ἐσκιαγραφήσαμεν ἀνωτέρω.

Ἡ Νῆσος ἡμῶν εἶνε χώρα κατ' ἐξοχὴν ἀγροτικὴ ἀποζῶσα ἐκ τῶν φυσικῶν προϊόντων αὐτῆς, στερουμένη βιομηχανίας καὶ ἐμπορίας διαμετακομιστικῆς καὶ τῶν ἄλλων ἀδήλων πόρων ἀπὸ τῆς ναυτιλίας καὶ τῶν ἀσθμοδρόμων καὶ τῶν ξένων περιηγητῶν.

Ὅταν δὲ ἀστοχῶσι τὰ φυσικὰ ταῦτα προϊόντα, μετὰ τοῦ ἀγροτικοῦ πάσχει καὶ ὁ ἀστικὸς πληθυσμός, ὅστις εἶνε τρόπον τινὰ ὑπηρετικὸς τοῦ πρώτου.

Οἱ ἐργάται τῶν παραλίων μύλων ἀργοῦσιν ἕνεκα τῆς ἀραιώσεως τῶν ἀτμοπλοίων καὶ τῆς μεγάλης ἐλαττώσεως τῆς ἐξωτερικῆς ἐμπορίας· οἱ χειροτέχναι πάντες πασῶν τῶν πόλεων, πλὴν τῶν ἀρτοποιῶν καὶ τῶν μαγείρων καὶ ἐδωδιμοποιῶν, δὲν κερδαίνουσι τὰ ἔξοδα τῆς ἡμέρας, καὶ ὑπάλληλοι καὶ ἐργάται ἀπολύονται ἐκ τῶν θέσεων αὐτῶν, τὰ δ' ἡμερομίσθια πάντων τῶν χειροτεχνικῶν καὶ χειρωνακτικῶν ἐπαγγελμάτων ἐξέπεσον εἰς τὸ ἥμισυ καὶ εἰς τὸ τρίτον, ὥστε νὰ μὴ ἐπαρκῶσιν εἰς προμήθειαν καὶ ἄρτου ξηροῦ ὁσάκις εὑρίσκωσιν ἐργασίαν.

Οἱ στατιστικοὶ πίνακες τῆς ἐξωτερικῆς ἐμπορίας παρέχουσιν ἀμυδρὰν εἰκόνα τῆς οἰκονομικῆς δυστυχίας τῆς χώρας, καὶ ἵνα μορφώσωμεν πλήρη ἰδέαν τῆς συμφορᾶς εἰς ἣν περιέστη ἡ Νῆσος πρέπει νὰ ἔχωμεν καὶ ἀκριβῆ ἀπαρίθμησιν τῆς ὅλης παραγωγῆς, ἥτις, ὡς εἴδομεν, ἠστόχησε μεγάλως καὶ τὴν ἀστοχίαν ταύτην κατέσησε δεινοτέραν ὁ ἀπὸ τοῦ στρατιωτ. νόμου περιορισμὸς τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐμπορίας καὶ συναλλαγῆς.

Τοιαύτη εἶνε ἡ θλιβερὰ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν οἰκονομικὴ ἐν τῇ Νήσῳ κατάστασις καὶ πρὸς θεραπείαν μερικὴν τοὐλάχιστον πρέπει νὰ γένηται πᾶσα προσπάθεια, καὶ τὴν εὐθύνην τῆς κυβερνητικῆς ἀδιαφορίας μέχρι τοῦδε πρέπει νὰ ἐπιρρίψωμεν ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων καὶ τῶν πολιτικῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ.

ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

Ἀπευθύνομεν πρῶτον πρὸς τοὺς φιλους διδασκάλους, διότι τὸ κατ' ἐξοχὴν θεάρεστον καὶ ἐθνωφελὲς ἔργον αὐτῶν ἀπαιτεῖ ἐξαίρετον ἦθος χρηστότητα, χαρακτῆρα ὑψηλὸν ἄγοντα μέχρι αὐταπαρνήσεως καὶ ἐθελοθυσίας, καὶ τοῦτο μάλιστα ἐν ἔθνος, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου πρόκειται μέγα καὶ εὐγενέστατον στάδιον ἵνα διαγύσῃ.

Αἱ κοινότητες καὶ οἱ γονεῖς διὰ ταῦτα ὀφείλουσι νὰ ἀναγνωρίζωσι τὰς ἀνυπολογίστους ὑπηρεσίας ἀγαθοῦ, φιλοτίμου καὶ φιλοπάτριδος διδασκάλου, ἀπὸ τῆς εὐσυνειδήτου καὶ ἐντελεχοῦς διδασκαλίας καὶ τοῦ ἀγαθοῦ προσωπικοῦ παραδείγματος τοῦ ὁποίου ἐξήρτηται ὁ βίος ὅλος τῶν τέκνων αὐτῶν. Ἐὰν οἱ γονεῖς παρέχωσι τὸ ζῆν εἰς τὰ ἴδια τέκνα, οἱ διδάσκαλοι παρέχουσιν εἰς ταῦτα τὸ εὖ ζῆν, κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου διὰ τὸν μέγαν διδάσκαλόν του Ἀριστοτέλην. Καὶ ἂν οἱ γονεῖς καθ' ἕκαστον ἀγαπῶσι καὶ μεριμνῶσι περὶ τῶν ἰδίων τέκνων, οἱ διδάσκαλοι ἀναδείκνυνται κοινοὶ πνευματικοὶ πατέρες τούτων παρασκευάζοντες αὐτοὺς ὅπως ζήσωσιν εὐτυχεῖς ἐν τῷ κόσμῳ.

Μετὰ τοὺς γονεῖς, οὐδεὶς ἴσως ὑπάρχει ἄλλος ἄριστος φίλος καὶ εὐεργέτης τῶν τέκνων αὐτῶν ἢ ὁ δι δάσκαλος, καὶ ἂν οἱ γονεῖς ἀναλογισθῶσιν εἰς πόσας ἐμβάλλουσιν αὐτοὺς στενοχωρίας τὰ τέκνα, πόσον χαλίβδινα πρέπει νὰ ἔχῃ οὗτος τὰ στήθη, πόσον μεγάλην καὶ εὐγενῆ τὴν καρδίαν ἵνα ἀναπληροῖ τοὺς γονεῖς πάντας καὶ διαπαιδαγωγῇ καὶ ἐκπαιδεύῃ τὰ τέκνα αὐτῶν.

Εἶνε ἀληθῶς ἀνοπλόλογιστος ἡ ἐπιβαρύνουσα τοὺς ἀγαθοὺς καὶ φιλοτίμους διδασκάλους εὐθύνη, καὶ τὸ βάρος τῶν καθηκόντων αὐτῶν, τῶν εὐγενεστάτων καὶ ἱερωτάτων ἀληθῶς, εἶνε ἀφάνταστος καὶ ἔχουσιν ἀνάγκην τῆς ὑποστηρίξεως τῆς πολιτείας τῆς κοινωνίας καὶ τῶν γονέων αὐτῶν.

Παρ' ἡμῖν ἡ πολιτεία εἶνε ξένη πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς αὐτούς, καὶ ὑπολείπονται αἱ κοινότητες καὶ οἱ γονεῖς, οἵτινες ὀφείλουσι νὰ ὑποστηρίζωσι καὶ ροφῶσι τὸν διδάσκαλον.

Μεγάλην ἀνακούφισιν καὶ δύναμιν παρέχει εἰς τὸν διδάσκαλον ἡ ἐκδήλωσις εἰλικρινοῦς ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως πρὸς αὐτὸν μετ' ἁπλότητος ἐμπιστοσύνης περὶ τῆς εὐδρόσου καὶ εὐσυνειδήτου διαπαιδαγωγήσεως καὶ διδασκαλίας αὐτοῦ.

Ὅταν μάθωσι κοινότητες καὶ γονεῖς νὰ ἐκτιμῶσι πόσον πολύτιμοι εἶνε αἱ ὑπηρεσίαι τῶν διδασκάλων, θὰ μάθωσιν ἐν πρώτοις νὰ ποιῶνται ἐκλογὴν τῶν ἀρίστων ἐξ αὐτῶν, καὶ ἀμοίβωσιν αὐτοὺς μετὰ πάσης γενναιότητος ἐν τῷ μέτρῳ τῶν οἰκονομικῶν δυνάμεων αὐτῶν.

Αἱ ἀγαθαὶ ὑπηρεσίαι ἀγαθοῦ διδασκάλου εἶνε ἀνεκτίμητοι καὶ οὐδεμία χρηματικὴ ἀμοιβὴ δύναται νὰ ἐξαγοράσῃ αὐτάς, ὁπωσδήποτε ὅμως πρέπει νὰ μισθοδοτῶνται οὗτοι ὅπως διεξάγωσιν ἀξιοπρεπῶς τὸν βίον καὶ δύνωνται νὰ ἀποταμιεύωσιν ἱκανὰ διὰ τυχαίαν ἀσθένειαν καὶ τὸ ἀσθενὲς γῆρας.

Αἱ πολιτεῖαι πάντων τῶν ἐλευθέρων καὶ πεπολιτισμένων ἐθνῶν ἐξησφάλισαν ἐπιμελῶς τὴν βίον καὶ τὴν θέσιν τοῦ διδασκάλου, ὅπως μὴ περισπᾶται οὗτος ἀπὸ μεριμνῶν καὶ ὑποχρεώσεων ξένων πρὸς τὸ κατ' ἐξοχὴν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν ἔργον αὐτοῦ.

Ἡ Ἑλληνικὴ πολιτεία, ἐν εὐρείᾳ καὶ ὑψηλῇ ἀντιλήψει τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς ὡς πανελληνίου, ἐξέτεινε τὰ εὐεργετήματα τῆς ἰσοβίου συντάξεως τῶν διδασκάλων καὶ τῶν ἐπιζώντων εἰς αὐτοὺς ἀδυνάτων μελῶν τῆς οἰκογενείας των καὶ ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας ὀρθοδόξους διδασκάλους τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων τοῦ ἐν τῇ ἀλυτρώτῳ καὶ ἐν διασπορᾷ Ἑλληνισμοῦ.

Ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι πλεῖσται παρ' ἡμῖν κοινότητες παρέχουσι μισθοδοσίαν εἰς τοὺς παρ' αὐταῖς διδασκάλους ἀνωτέραν τῶν οἰκονομικῶν δυνάμεων αὐτῶν, πολὺ ἀνωτέραν ἢ ἰσοτίμοι καινότητες εἰς τὰς μᾶλλον πεπολιτισμένας κοινότητας τῆς Εὐρώπης. Χωρίον ἐξ 96 οἰκογενειῶν καταβάλλει ἅλως ἑκουσίως £30 σχολικὰ τέλη καὶ ἄλλο ἐν Λάρνακι ἐξ 72 οἰκογενειῶν £37—40, πλεῖστα δὲ θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀναφέρωμεν παραδείγματα εὐγενοῦς τῶν κοινοτήτων μας γενναιοδωρίας ὑπὲρ τῆς ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως τῶν τέκνων αὐτῶν, καταισχυνούσας τὴν κυβερνητικὴν γλισχρότητα καὶ φειδωλίαν ἐν τούτῳ.

Ἡ οἰκονομικὴ θέσις τοῦ διδασκάλου παρ' ἡμῖν θὰ ἐξισοῦτο πρὸς τὴν τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ τῇ ἄλλῃ Εὐρώπῃ συναδέλφων αὐτοῦ, χωρὶς νὰ μειωθῇ κατ' ἐλάχιστον ἡ ἀπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀνεξαρτησία του ἐὰν ἡ Κυβέρνησις ἀνεγνώριζε τὸ δικαίωμα τῆς ὅπως ἀναλάβῃ ἐξ ἡμισείας μετὰ τῶν κοινοτήτων τὴν μισθοδοσίαν τῶν διδασκάλων. Οὕτω θὰ ἀνεκουφίζοντο οἰκονομικῶς αἱ κοινότητες καὶ οἱ διδάσκαλοι θὰ ἐμισθοτοῦντο ἀξιοπρεπέστερον, ὥστε νὰ δύνανται νὰ ποιῶνται καὶ ἐτησίας χρηματικὰς προκαταβολὰς διὰ τὴν σύνταξιν αὐτῶν παρὰ τοῦ οἰκείου τῶν Συντάξεων Ταμείου τῆς ἐλευθέρας πατρίδος ἡμῶν.

Τὰ ἀγαθὰ τῆς παιδείας εὐτυχῶς ἀναγνωρίζουσι πάντες πλὴν ὀλίγων μωρῶν καὶ ἠλιθίων ἢ ἀμαθῶν καὶ ἀξέστων, καὶ δοτῆρες τούτων εἶνε οἱ διδάσκαλοι, καὶ πρέπει νὰ ἀναγνωρίζωσιν ὅτι πᾶσα ὑπὲρ ἀγαθῶν διδασκάλων θυσία εἶνε καὶ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὴν Πατρίδα εὐάρεστος.

Δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι ὑπάρχουσι πρόσωπα μοχθηρὰ καὶ κακοήθη, λυμαινόμενα τὰς ἁπλουστέρας κοινότητας, καὶ κοινότητες ἀμαθεῖς καὶ ἄξεστοι παραγνωρίζουσαι τὸ ἔργον καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ διδασκάλου

Ἐπὶ τῶν κοινοτήτων τούτων ὤφειλον νὰ φέρωσι σύντονον τὴν προσοχὴν αὐτῶν οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ ἰδίᾳ ἄρχοντες, παραινοῦντες, διδάσκοντες καὶ πάντοτε πράττοντες ὅπως διανοίξωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν τυφλῶν κοινοτήτων καὶ μηδενίσωσι τοὺς κακοήθεις λυμεῶνας αὐτῶν.

Ἔλλειψις παρ' ἡμῖν πολιτείας καὶ κυβερνήσεως ἐθνικῆς, ὤφειλον νὰ ἀναπληρώσι αὐτὴν ἡ Ἐκκλησία διὰ τῶν ἀρχόντων ἐν αὐτῇ καὶ οἱ πολιτικοὶ ἀντιπρόσωποι καὶ οἱ νοήμονες καὶ φιλοπάτριδες ἡγέται τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων.

Ἐὰν ὁ διδάσκαλος φέρῃ τὰς μεγίστας εὐθύνας, δικαιοῦται καὶ νὰ τυγχάνῃ τῆς ἀντιλήψεως καὶ προστασίας τῶν προϊσταμένων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ λαοῦ εἴτε ἀμέσως εἴτε καὶ ἐμμέσως διὰ τῆς ἐπιμόνου ἐνεργείας αὐτῶν παρὰ τῇ Κυβερνήσει κἀὶ ταῖς κοινότησιν πρὸς προϋδουσαν βελτίωσιν τῆς θέσεως αὐτῶν.

Η ΣΕΡΒΙΑ ΕΝ ΤΩι ΕΥΡΩΠΑΪΚΩι ΠΟΛΕΜΩι

ΑΙ ΔΥΟ ΠΡΩΤΑΙ ΕΙΣΒΟΛΑΙ

Ἐπὶ τῇ νέᾳ κατὰ τῆς Σερβίας ἐκστρατείᾳ καὶ εἰσβολῇ εἰς αὐτὴ Γερμανικοῦ ἤδη ἀντὶ αὐστρουγρικοῦ στρατοῦ, ἐπίκαιρον νομίζομεν ὅπως παράσχωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν συνοπτικὴν ἔκθεσιν τῶν δύο προηγηθεισῶν εἰσβολῶν εἰς Σερβίαν τοῦ Αὐστρουγγρικοῦ στρατοῦ καὶ τῆς ὁλοσχεροῦς ἥττης αὐτοῦ, ἵνα συνδεθῶσι τὰ προηγηθέντα μετὰ τῶν ἐξελισσομένων ἤδη πολεμικῶν γεγονότων ἐν τῇ ἡρωϊκῇ ἀληθῶς χώρᾳ ταύτῃ. Τὴν σύνοψιν ταύτην μεταφράσαμεν ἐκ τοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐσχάτως ἐκδοθέντος συγγράμματος ὑπὸ τοῦ ἀκολούθου παρὰ τῇ ἐκεῖσε βασιλικῇ πρεσβείᾳ κ. Βοϊσλαύου Πέτροβιτς ὅπερ ἐπιγράφεται SERBIA, her people, history and aspirations.

Η ΠΡΩΤΗ ΕΙΣΒΟΛΗ

Περὶ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου, (1914) τὸ Βελιγράδιον, ἡ Σεμένδρια καὶ ἡ Γραδίσχα ὑπέμειναν ἐρρωμένον βομβαρδισμόν, καὶ τινες ἀπόπειραι πρὸς διάβασιν τοῦ Δρυνάβεως ἀπεκρούσθησαν μετὰ μεγάλων ἀπωλειῶν, ἐνὸς Αὐστριακοῦ συντάγματος σαρωθέντος. Τὸ Σερβικὸν ἐπιτελεῖον ὅμως ἐγνώριζεν ὅτι πολλὰ στρατιωτικὰ σώματα ἐστάθμευον ἐν Βοσνίᾳ, καὶ ἀπέφυγε νὰ παραπλανηθῇ ὑπὸ τῶν προσποιήσεων τούτων ἐπὶ τοῦ Δρυνάβεως. Ἐπηκολούθησαν ἀπόπειραι πρὸς διάβασιν τοῦ Δρίνου ἐν Δζουμπρίᾳ καὶ Ῥάτσχᾳ, καὶ τοῦ Σάυου ἐν Σχιαπάτς, καὶ αὗται ἐθεωρήθησαν ὡς μᾶλλον σημαντικαί. Ἀτακτοί τινες μάχαι περὶ τὰς θέσεις μέχρι Ὀβρένοβατς καὶ Βισεγεράδ ἐπηκολούθησαν μέχρι τῆς 30ῆ/12 Αὐγούστου, ὅτε ἡ πρώτη εἰσχώρησις Αὐστριακῶν στρατευμάτων εἰς Σερβίαν ἐσημειώθη ἀπὸ Λουσνίτσας. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην καὶ εἰς Λεσχνίτσαν, τὸ 13ον Στρατιωτικὸν Σῶμα καὶ 2 μεραρχίαι τοῦ 8ου Στρατιωτ. Σώματος ἐξετέλεσαν διάβασιν, ἐνῷ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τὸ 4ον Στρατιωτ. Σῶμα διέβη τὸν Σαῦον βορείως τῆς Σχιαπάτς καὶ ἄλλα στρατεύματα τὸν Δρίνον εἰς Ζβορνὶκ καὶ Δζουμπρίαν. Τὴν 1ῆ/14 ἐπὶ μετώπου ὑπερέκτατο μιλλίων, ἐξ μεγάλαι φάλαγγες διέβησαν τοὺς ποταμοὺς καὶ συνέκλινον πᾶσαι εἰς Βάλγεβον.

Τὸ πολὺ πλῆθος τῶν ἐπιδρομέων εἰσῆλθε διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Ζαδάρ· ἡ 3η Σερβικὴ Στρατιὰ καὶ μέρος τῆς 2ας Στρατιᾶς προῆλασαν τώρα μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς ταχύτητος πρὸς συνάντησιν αὐτῶν· ἐν τῷ μεταξὺ τὸ ὑπολειπόμενον μέρος τῆς 2ας Στρατιᾶς διετάχθη νὰ φράξῃ τὴν προέλασιν ἀπὸ Σχιαπάτς. Τὸ Αὐστριακὸν σχέδιον ἦτο προφανῶς ὅπως ἀποκόψωσι καὶ καταβάλωσι τὴν 2αν καὶ τὴν 3ην Σερβ. στρατιὰν κατὰ τὸν σφῆνα τῆς χώρας, μεταξὺ τοῦ Δρίνου, τοῦ Σάυου καὶ τοῦ Ζαδάρ - Τούτου ἐπιτευχθέντος, ἡ ὁδὸς πρὸς τὸ Βάλγεβον καὶ τὸ Κραγούγεβατς θὰ ἦτο ἀνοικτή, καὶ ἡ Σερβία εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἐπιδρομέως.

Τῇ 1)14 Αὐγούστου οἱ Αὐστριακοὶ ἠναγκάσθησαν εἰς προσωρινὴν στάσιν ὑπὸ τῶν Σερβικῶν ἀποσπασμάτων, ὑποχωρούντων ἀπὸ Λοσνίτσας, ἅτινα ἐχαρακώθησαν ἐγκαρσίως τῆς κοιλάδος τοῦ Ζαδάρ καὶ Ζαρεβίτσα, καὶ ἔδωκαν καιρὸν εἰς τὰς κυρίας στρατιὰς ὅπως σπεύσωσι πρὸς δυσμὰς μετὰ ταχύτητος πορείας

Τὸ πρῶτον ὅμως πραγματικὸν πλῆγμα μάχης ἐγένετο τῇ 3)16, ὅτε Αὐστριακὴ φάλαγξ ἐξ 80,000 ὡς ἔγγιστα ἀνδρῶν, προελαύνουσα ἀπὸ Λεσχνίτσας πρὸς τὰ βόρεια τῶν Ὀρέων Τοέρ, ἠτυχήθη βαρέως καὶ ἐτράπη εἰς φυγὴν ἐν Βελιχαμέν, δύο συνταγμάτων ἐκμηδενισθέντων. Ἐπωφελούμε-

.νοι τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῶν οἱ Σέρβοι ἐνεστηνώθησαν μεταξὺ τῶν Αὐστριακῶν δυνάμεων τῶν προελαυνουσῶν ἀπὸ τῆς Σιαπάτς καὶ τῶν ἐπιχειρουσῶν νοτίως τῶν Ὀρέων Τζὲρ κατὰ μῆκος τοῦ Ζαδάρ. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ ἐκστρατεία τῆς Σχιαπάτς καὶ τοῦ Ζαδὰρ ἀπέβησαν διακεκριμέναι ἐπιχειρήσεις.

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, νοτίως τοῦ Τζέρ, ἐγένετο σφοδρὰ καὶ ἀναποφάσιστος δρᾶσις, καὶ οἱ Σέρβοι τέλος ἠναγκάσθησαν νὰ ἐκκενώσωσι τὴν Ζαρεπίτζαν εὑρόντες ὅτι τὸ ἀριστερὸν αὐτῶν ἠπειλεῖτο ὑπὸ δυνάμεως προελαυνούσης, μετὰ ἰσχύος μέχρι τότε ἀνυπόπτου, ἀπὸ Κουππάνυ. Ἡ ὑποχώρησις συνετελέσθη τὴν πρωΐαν τῆς 4)17ης.

Ἡ μάχη τοῦ Ζαδάρ.

Τῇ 5)18 Αὐγούστου ὁ Διάδοχος, ἀπωθήσας τοὺς Αὐστριακοὺς ὀπίσω εἰς Σχιαπάτς καὶ προσαγαγὼν ἐνισχύσεις νοτίως τοῦ Τζέρ, ἀνέπτυξε τὴν στρατιάν του ἐπὶ μετώπου τριάκοντα καὶ πέντε μιλλίων, ἐκτεινομένου ἀπὸ Λεσχνίτσας μέχρι τῆς περιχώρου τῆς Λιουποβίας. Ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῶν ἀναμνήσεων τοῦ Κουμανόβου καὶ τῆς Πριλάπου* (κοιν. Περλεπὲ) οἱ Σέρβοι ἐξεβίασαν βαθμηδὸν τὴν ὁδὸν αὐτῶν πρὸς δυσμὰς κατὰ μῆκος τῶν δροστοιχιῶν Τζὲρ καὶ Ἰβεράκ, καὶ κάτω μέχρι ἑκατέρας τῶν ὀχθῶν τοῦ Ζαδάρ, ἀπωθοῦντες τὸν ἐχθρὸν εἰς Λεσχνίτσαν καὶ Λοσνίτσαν.

Ἡ 6)19 Αὐγούστου ἦτο ἡ ἀποφασιστικὴ ἡμέρα τοῦ ἀγῶνος· οἱ Αὐστριακοὶ ἐνέδωκαν εἰς πάντα τὰ σημεῖα· ἡ ὑποχώρησίς των κατὰ μῆκος τῶν κοιλάδων προσεβάλλετο ὑπὸ ὀβίδων τῶν Σερβικῶν τηλεβόλων προχωρούντων κατὰ μῆκος τῶν παρεμπιπτόντων ὑψωμάτων καὶ βαθμηδὸν μετετράπη εἰς φυγήν, καθ' ἣν τὰ τυφέκια καὶ ἡ λόγχη συνεπλήρωσαν τὸ ἔργον τῶν τηλεβόλων. Τῇ 10)23ῃ αἱ Σερβικαὶ στρατιαὶ ἀφοῦ συνέλαβον ποσότητας αἰχμαλώτων καὶ πυροβολικοῦ ἐξετίναξαν ὅσους εἶχον ὑπολειφθῇ Αὐστριακοὺς πέρα τοῦ Δρίνου. Οὕτως ἐπεράνθη ἡ πενθήμερος μάχη ἥτις θὰ φέρεται ὡς «ἡ μάχη τοῦ Ζαδάρ.»

Ἐκκένωσις τῆς Σχιαπάτς.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἰσχυραὶ Σερβικαὶ δυνάμεις διέβησαν τὴν κοιλάδα Δοβραΐα καὶ προήλασαν εἰς Σχιαπάτς, πέριξ τῆς ὁποίας οἱ Αὐστριακοὶ εἶχον ὀχυρώσει εὐρὺν κύκλον. Σφοδρὰ ἐγένετο μάχη τῇ 8)21 καὶ 9)22, καθ' ἣν ἡμέραν οἱ Σέρβοι ἤνοιξαν τὴν ὁδὸν αὐτῶν πρὸς τὰς δυτικὰς προσελάσεις τῆς πόλεως. Συνέδεσαν τὴν ἅλωσιν των (κορδόνι) τῇ 10)23, καὶ κατὰ τὴν νύκτα προσήγαγον πολιορκητικὸν πυροβολικόν. Ὅτε ἤρχισεν ὁ βομβαρδισμὸς τὴν πρωΐαν τῆς 11)24, ἀνεκαλύφθη ὅτι οἱ Αὐστριακοὶ εἶχον φύγει, ἀφοῦ μετὰ ψυχρᾶς μίας ἐδολοφόνησαν 58 αἰχμαλώτους ἐκ τοῦ 13ου καὶ 14ου Σερβικοῦ συντάγματος, ὧν τὰ πτώματα εὑρέθησαν ἐπισωρευμένα εἰς τρεῖς δόμους ἐντὸς ἰδιωτικῆς οἰκίας. Τῇ 4 μ.μ. οἱ Σέρβοι ἔφθασαν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Σαύου, καὶ ἡ πρώτη εἰσβολὴ ἔληξεν.

Η ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΙΣΒΟΛΗ

Ἀρχομένου τοῦ Νοεμβρίου (1914) ἡ ὑποχώρησις ἐπὶ συντομωτέρας καὶ ὀχυρωτέρας γραμμῆς ἀμυντικῆς ἀπέβη ἐπιτακτική, καὶ τὸ Ἐπιτελεῖον ἀπεφάσισε νὰ μετακινηθῇ εὐθὺς ὀπίσω εἰς τὸν ποταμὸν Κολουπάρα.

Οἱ Αὐστριακοὶ προήλασαν ἀμέσως ἐν μεγάλῃ ὑπεροπλίᾳ, καὶ πέντε φάλαγγες συμποσούμεναι εἰς 250 τάγματα πεζικὰ μετὰ τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τοῦ ἱππικοῦ αὐτῶν, ὥρμησαν πρὸς τὴν βορειοδυτικὴν χώραν. Μετ' ἀγρίαν μάχην ἐγένοντο κύριοι τῶν ὀρέων Σουβαπὸρ, κλειδὸς τοῦ διαμερίσματος ὅλου· ἡ καταστροφὴ αὕτη κατέστησεν ἀδύνατον τὴν διατήρησιν τῆς γραμμῆς Κολουπάρα, τὸ Βελιγράδιον ἐξεκενώθη καὶ ἐγένοντο προπαρασκευαὶ ὅπως ἐγκαταλειφθῇ ἐν ἀνάγκῃ τὸ Κραγούγεβατς, καὶ τὸ ὁπλοστάσιον. Περὶ τὰ τέλη Νοεμβρίου οἱ Αὐστριακοὶ ἐξετάθησαν ἀπὸ Τσατσὰκ εἰς Βελιγράδιον, κα. παρεσκευάζοντο ὅπως ἐπιπέσωσι, μετὰ τῶν ὀρέων Σουβαπὸρ ὡς ἄξονος, κατὰ τοῦ Μλαδένοβατς βορειανατολικῶς, καὶ πρὸς τὸ Κραγούγεβατς νοτιανατολικῶς ἐκτελοῦντες κίνησιν κυκλωτικήν, ἥτις ἔδει νὰ καταλήξῃ εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ Σερβικοῦ στρατοῦ.

Ἡ ἀσθενὴς ἀντιταχθεῖσα ἀντίστασις κατὰ τῆς αὐστριακῆς εἰσβολῆς δὲν ὠφείλετο, ὅμως, εἰς ἔλλειψιν σθένους ἢ εἰς ἠθικὴν κατάπτωσιν τῶν Σερβικῶν στρατευμάτων, κεκμηκότων ἄλλως καὶ καταπεπονημένων ὡς ἦσαν βεβαίως. Ἡ ὑποχώρησις ἐγίνετο ἐπιτακτικὴ ὑπὸ τῆς ὁλοσχεροῦς σχεδὸν ἐλλείψεως πολεμεφοδίων διὰ τὰ ὅπλα καὶ διὰ τὸ πυροβολικόν. Τὸ μέγιστον μέρος τοῦ Σερβικοῦ πυροβολικοῦ εἶνε κατασκευῆς γαλλικῆς, καὶ οἱ Γάλλοι αὐτοὶ κατεπιέζοντο πολὺ ὥστε νὰ μὴ δύνωνται νὰ ἐκτελῶσι τακτικὰς παραδόσεις ὀβίδων. Ὁλόκληροι πυροβολαρχίαι εἶχον περιορισθῇ εἰς ἓξ σφαίρας κατὰ τηλεβόλον, αἵτινες ἐτηροῦντο ὡς ἐφεδρεία ἐναντίον ἀκροτάτης τινὸς περιπτώσεως. Σύναμα ἡ ὑποχώρησις ἦτο μεμελετημένη καὶ ἐπιμελῶς ἐσχεδιασμένη, διότι ὅτε βραδύτερον ὁ Βοηβόδας Πουτνὶκ ἠρωτήθη πῶς κατώρθωσε τὴν καταστρεπτικὴν ἧτταν τῶν Αὐστρουγγρικῶν στρατευμάτων, ἀπήντησε λακωνικῶς: «Ὅλη ἡ στρατηγική μου συνέκειτο εἰς τὸ νὰ θέσω μεταξὺ τῆς γραμμῆς τῆς μάχης τοῦ ἐχθροῦ καὶ τῶν κωλυμάτων του τὸν Σερβικὸν ἐθνικὸν πηλόν.»

Περὶ τὰ τέλη Ν)βρίου νέα τηλεβόλα καὶ μεγάλαι προμήθειαι πυρομαχικῶν ἐξεφορτώθησαν ἀπὸ τῶν ἐργοστασίων πυρομαχικῶν τῆς Μ. Βρεττανίας καὶ ἀπεστάλησαν εἰς Σερβίαν μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς ταχύτητος. Εἴς τινα σημεῖα τῆς μάχης ἡ θέσις ἦτο σχεδὸν ἀπελπιστικὴ καὶ δὲν εἶνε ἀδιάφορον νὰ ἐπαναλάβωμεν ἐνταῦθα ἐπεισόδιον συμβὰν κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, καὶ ὅπερ ἐλέχθη πρὸς τὸν συγγραφέα ὑπὸ τοῦ πρίγκηπος Ἀλεξίου Καραγεώργιβιτς, ἐξαδέλφου τοῦ Βασιλέως Πέτρου ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς τελευταίας ἐπισκέψεώς του εἰς Λονδῖνον. Ὁ προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν μονάρχης τῆς Σερβίας ἐπέβη τοῦ πολεμικοῦ ἵππου του καὶ ἤλασεν εἰς τὰ χαρακώματα, ὅπου οἱ γενναῖοι χωρικοί του ἦσαν συνεπτυγμένοι μὲ τὰς λόγχας ἐπὶ τῶν ὅπλων καὶ ἐφώνησεν:

«Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί μου, ὠμόσατε ἀφοσίωσιν εἰς τὴν πατρίδα σας καὶ τὸν Βασιλέα σας, τοῦ τελευταίου τούτου ὅρκου σᾶς ἀπαλλάσσω. Εἶσθε ἐλεύθεροι νὰ ἐπανέλθητε εἰς τοὺς οἴκους σας. Ὁ προβεβηκὼς βασιλεύς σας ἦλθε νὰ λάβῃ τὴν θέσιν σας διότι θὰ ἦσθε πλέον ἢ καταπεπονημένοι.»

Μετὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐφήρμωσε πρὸς τὰ πρόσω μὲ τὴν σπάθην γυμνὴν εἰς τὴν δεξιὰν καὶ μὲ περίστροφον Πρόουνιγκ εἰς τὴν ἀριστεράν. Οἱ χωρικοί Του τὸν ἠκολούθησαν μετὰ ζητωκραυγῶν, καὶ ἐξετέλεσαν ἐπίθεσιν διὰ τῆς λόγχης, ἥτις ἐπροξένησε πανικὸν εἰς τὰς γραμμὰς τοῦ ἐχθροῦ.

Ἡ Αὐστριακὴ καταστροφή.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὰ πρὸ πολλοῦ προσδοκώμενα πυρομαχικὰ ἔφθασαν καὶ τῇ 20)3 Δεκεμβρίου πρὸς ἔκπληξιν τῶν Αὐστριακῶν, ὅλον τὸ μέτωπον αὐτῶν ὑπέστη αἰφνιδίαν καὶ σφοδρὰν ἐπίθεσιν.

Τῇ 21)4 τὸ Σουβοπὸρ ἐκυριεύθη ἐξ ἐφόδου, τὸ Αὐστριακὸν κέντρον διεπεράσθη καὶ ἡ δεξιὰ πτέρυξ διεσκορπίσθη εἰς δρομαίαν φυγὴν κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ Βαλγέβου.

Τῇ 24)7 οἱ Σέρβοι ἦσαν ὀπίσω ἐπὶ γραμμῆς ἐκτεινομένης ἀπὸ Λαζαρευάτς εἰς Βάλγεβον, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Οὔζιτσε καὶ ὁ ἐχθρὸς ἔφευγε πρὸς τὸν Δρῖνον, τὸν ὁποῖον διέβησαν ἐν ἀταξίᾳ μετὰ δύο ἡμέρας.

Τὸ Αὐστριακὸν δεξιὸν προσεκολλήθη εἰς τὰς θέσεις του ἐπί τινας ἡμέρας βορείως καὶ δυτικῶς τοῦ Μλαδένοβατς, καὶ τῇ 24)7 καὶ 25)8 κατέβαλεν ἐπιμόνους προσπαθείας ὅπως διασπάσῃ τὴν γραμμὴν μας. Ἀπεκρούσθησαν μετὰ φοβερῶν ἀπωλειῶν καὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐνδώσωσι, καίτοι ἐπολέμησαν μετὰ τῆς μεγίστης καρτερίας εἰς πᾶν βῆμα τῆς ὑποχωρήσεώς αὐτῶν. Τῇ 29)12 ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσιν εἰς Βελιγράδιον. Τὰ ὑψώματα νοτίως τῆς πρωτευούσης ἦσαν ὠχυρωμένα δι' ἐκτεταμένων ὀχυρωματικῶν ἔργων, καὶ τοποθετήσεων τηλεβόλων, καὶ ἀπετέλουν θέσεις μεγίστης ὀχυρότητος, τὰ Αὐστριακὰ ὅμως στρατεύματα τόσον εἶχον ἀποβάλει τὸ ἠθικὸν αὐτῶν, ὥστε νὰ μὴ διατηρήσωσιν αὐτάς, καὶ τῇ 1)14 ἀπεχώρησαν. Ἔφευγον ἔτι διαβαίνοντες τὸν ποταμόν, ὅτε τὴν πρωΐαν τῆς 2)15 σερβικαὶ τινες πυροβολαρχίαι ἐστερεώθησαν ἐπὶ τῶν πέριξ ὑψωμάτων καὶ ἔβαλλον ὀβίδας κατὰ τῆς διὰ σχεδίων γεφύρας καταστήσασαι ἀδύνατον τὴν περαιτέρω διαφυγήν.

Οἱ Αὐστριακοὶ ἀφῆκαν ὄπισθεν ὑπὲρ τὰς 40000 αἰχμαλώτους, ἑκατοντάδας τηλεβόλων μετὰ τῶν μεταγωγικῶν καὶ τῶν ἐφοδίων ἀγανοῦς στρατοῦ.

Τόσον ἔκτακτος ἐγένετο ἡ συγκέντρωσις τοῦ Σερβικοῦ στρατοῦ καὶ τόσον παντελὴς ἡ ἐνσκήψασα εἰς τὰ Αὐστριακὰ ὅπλα καταστροφή, ὥστε ἐπί τινας ἡμέρας ἠρνεῖτο ἡ Εὐρώπη νὰ δώσῃ πίστιν εἰς τὰς ἐκ Βελιγραδίου εἰδήσεις, ὅτε κατενοήθη ὅλη ἡ σημασία καὶ οἱ Σύμμαχοι ὡσαύτως κατενόησαν τὴν ὀφειλὴν αὐτῶν πρὸς τὴν Βαλκανικὴν Σύμμαχον αὐτῶν.

* Σημ. Δύο μάχαι κατὰ τῶν Τούρκων τῷ 1912.

ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τοῦ κ. **Πολυδ. Παρτελίδου** ἐκομίσθη μεγάλη συλλογὴ χειμερινῶν εἰδῶν ἤτοι ὑφάσματα μάλλινα χειμερινὰ γυναικεῖα καὶ καπέλλα τοῦ νεωτάτου συρμοῦ, κάλτσες μάλλινες δι' ἀμφότερα τὰ φῦλα ὡς καὶ φανέλλαις, ὀμβρέλλαις μαῦραις καὶ διάφορα ἄλλα εἴδη τῆς ἐποχῆς, πωλοῦνται δὲ εἰς τιμὰς συγκαταβατικάς.

ΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΑΙ ΠΙΣΤΩΤΙΚΑΙ ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ

—Προάγουσιν εἰς συνεργασίαν ἄλλων μορφῶν.—Συνεργατικὰ γαλακτοκομεῖα.—Συνεργατικὰ οἰνοπωλεῖα.—Ἀγορὰ καὶ χρῆσις κοινὴ μηχανῶν.—Συνεργατικαὶ σιταποθῆκαι.

Ὅσα ἐξετέθησαν μέχρι τοῦδε περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς διαδόσεως καὶ τῆς ἀνυπολογίστου διὰ τοὺς μικροκτηματικοὺς βοηθείας καὶ ὠφελείας εἶνε νομίζομεν ἱκανὰ ὅπως πείσωσι καὶ τοὺς μᾶλλον δυσπίστους τῶν γεωργῶν μας, νὰ ὑποχρεῶσι δὲ τοὺς μᾶλλον πεφωτισμένους εἰς τὰς ἀγροτικὰς κοινότητας ὅπως καταβάλωσι πᾶσαν φιλόπατριν καὶ φιλογενῆ προσπάθειαν πρὸς ἵδρυσιν τοιούτων συνεργατ. πιστωτικῶν ἑταιρειῶν, συνῳδὰ τῷ ἰσχύοντι παρ' ἡμῖν νόμῳ.

Ὁ παρ' ἡμῖν νόμος περὶ Συνεργατικῶν Πιστωτικῶν Ἑταιρειῶν σκοπεῖ μόνον εἰς τὴν βοήθειαν, ὡς πολλάκις εἴπομεν μέχρι τοῦδε, τῶν μικροκτηματικῶν γεωργῶν, πρὸς βοήθειαν αὐτῶν εἰς τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις καὶ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς τοκογλυφίας, ἥτις κυρίως τὰς μικρὰς ταύτας τάξεις λυμαίνεται μὴ εὑρισκούσας πιστώσεις, συνήθως, παρὰ χρηστῶν τοκιστῶν.

Θὰ ἐκθέσωμεν ὅμως ἐνταῦθα πῶς ἀπὸ τῶν Συνεργατ. Πιστωτ. Ἑταιρειῶν τούτων, ὅταν εὐδοκιμήσωσιν αὗται καὶ διαδοθῶσιν ἀνὰ τὴν Νῆσον, θὰ γένηται δυνατόν, διὰ τροποποιήσεων τοῦ Νόμου, νὰ προέλθωσι καὶ ἄλλοι συνεργατικοὶ συνεταιρισμοί.

Αἱ Συνεργατικαὶ πιστωτικαὶ Ἑταιρεῖαι (Ραϊφάϊζεν), γράφει ὁ κ. Ἐρ. Βοῦλφ, ἐγένοντο ὁ πρῶτος τύπος συνεργατισμοῦ, ὅστις ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν κόσμον τὰς ἀπεριορίστους πιθανότητας αἵτινες περιλαμβάνονται εἰς τὴν συνεργατικὴν πίστιν ὡς ἐλατήριον πρὸς νέας μορφὰς συνεργατισμοῦ.

Ὡς πρὸς τὸν συνεργατισμὸν—εἴτε πρὸς ἀγοράν, διανομήν, παραγωγὴν ἢ κοινὴν ἐργασίαν, ἢ ὁ,τιδήποτε ἄλλο, πρὸ τῆς ἀναπτύξεως τῆς τῶν συνεργατ. πιστωτικῶν ἑταιρειῶν Ραϊφάϊζεν—ἡ ἀγροτικὴ Γερμανία ἦτο ἄγονος καὶ ἔρημος.

Ἐπεφάνη ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἡ πίστις καὶ πάραυτα τὸ ἔδαφος ἀνέδωκεν ἄνθη καὶ καρποὺς ἐν ἀφθονίᾳ.

Ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν γεωργ. συνεργατικῶν σωματείων πρὸς προμήθειαν καὶ παραγωγήν, ἀνεφύησαν συνεργατικὰ γαλακτοκομεῖα καὶ παντὸς εἴδους διακριτικὰ συνεργατικὰ σωματεῖα. Ἵνα μὴ εἴπωμεν περὶ προμηθείας καὶ τὰ δημοσια, συνεστάθησαν ἐλευθέρως συνεργατικὰ γαλακτοπωλεῖα,—εἰς μεγάλην ἔκτασιν ὑπὸ τὴν γενεσιουργὸν σκέπην τῶν πιστωτικῶν ἑταιρειῶν.

Ὑπάρχουσι συνεργατικὰ γαλακτοπωλεῖα συσταθέντα χωρὶς τοιαύτης βοηθείας, τινὰ δὲ πάλιν διὰ τῆς ἐγγραφῆς σημαντικῶν κεφαλαίων ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτῶν. Εἰς πολλὰς ὅμως περιπτώσεις ἡ πιστωτικὴ ἑταιρεία ἀπεδείχθη ὁ ἄμεσος γεννήτωρ καὶ ἡ πρώτη τροφὸς αὐτῶν. Ἡ Τράπεζα εὗρε τὸ χρῆμα, ὅπερ ἀποδίδει ἑαυτὸ ἐκ τῆς ἐργασίας. Κράτησις ἑνὸς πφένιχ (γερμ. νόμισμα ἴσον μὲ 5 παρ.) δι' ἑκάστην δυάδα λιτρῶν παραδοθέντος γάλακτος καθιστᾷ ἱκανὸν τὸ γαλακτοπωλεῖον, συνήθως, νὰ ἐξοφλῇ τοιοῦτο χρέος ἐντὸς δεκαετίας.

Ἔπειτα προῆλθον οἱ ἐπωφελεῖς συνεταιρισμοὶ τῶν ἀμπελουργῶν, οἵτινες ἐκ Γερμανίας εἰσήχθησαν εἰς Τρανσυλβανίαν καὶ Γαλλίαν, ὅπου ἀνταπεκρίθησαν ἐξίσου καλῶς. Ἐν Γερμανίᾳ ἔσχον τὴν περίοδον τῆς ἀνησυχίας αὐτῶν. Τὰ πλεονεκτήματα ὅμως τῆς εὐθηνίας συνδυαζόμενα μετὰ τῆς καθαρότητος τοῦ προϊόντος κατώρθωσαν νὰ καθοδηγήσωσι θριαμβευτικῶς τὸν συνεταιρισμὸν ὑπεράνω τοιούτων τεναγῶν. Εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ Ρήνου, τοῦ Ἄρ, τοῦ Μωσέλα καὶ εἰς τὴν Τρανσυλβανίαν τοιαῦται ἑταιρεῖαι εὐημεροῦσι πολύ.

Ἡ ἐργασία τῆς συνεργατικῆς οἰνοποιΐας εἶνε συνήθως ἡ ἀπὸ κοινοῦ πάτησις τῶν σταφυλῶν (ἔκθλιψις) ἐνῷ ὑπάρχουσιν ἄλλαι, αἵτινες ἁπλῶς ἐνεργοῦσιν ὡς ἑταιρεῖαι πρὸς πώλησιν τῶν οἴνων, συλλέγουσαι τὸν ἕτοιμον ἤδη οἶνον καὶ διαθέτουσαι τοῦτον. Γενικῶς εἰπεῖν, αἱ σταφυλαὶ παραδίδονται εἰς τὸ κοινὸν πιεστήριον, κοινὸν ληνόν, ὅπου ἀμέσως δοκιμάζονται διὰ τὴν σάκχαριν αὐτῶν, ὅπερ εἶνε ὁ ἀποφασιστικὸς παράγων τῆς τιμῆς αὐτῶν. Ἀναλόγως τῆς περιεκτικότητος σακχάρου τῶν σταφυλῶν πιστοῦται ὁ ἀμπελουργὸς διὰ τῆς χρηματικῆς ἀξίας τῶν σταφυλῶν του, συμφώνως πρὸς κλίμακα ἐκ τῶν προτέρων ὡρισμένην, καὶ ἡ χρηματικὴ αὕτη ἀξία πληρώνεται ὑπὸ τῆς ἑταιρείας τοῖς μετρητοῖς διὰ τῆς ἀνοιγομένης πίστεως παρὰ τῇ Τραπέζῃ. Ἡ κλίμαξ ὁρίζεται πάντοτε οὕτως ὥστε νὰ εὑρίσκεται ἐν ἀσφαλείᾳ ἡ ἑταιρεία καὶ νὰ λαμβάνῃ περίσσευμά τι, τὸ ὁποῖον θὰ παραδίδῃ εἰς τὸν ἀμπελουργὸν εἰς τὸ τέλος τοῦ λογιστ. ἔτους.

Ὁπωσδήποτε, οἱ παραγωγεῖς ἀποδίδουσι σημασίαν εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ μεγαλητέρου μέρους τῆς τιμῆς τοῦ προϊόντος των ἀμέσως. Καὶ οὕτω πάντες οἱ παραγόμενοι οἶνοι εἶνε «μικροὶ» οἶνοι (ἀδύνατοι) οἵτινες δὲν κρατοῦνται ἐπὶ πολύ. Ὁ οἶνος τότε ἐκποιεῖται ἅμα δοθείσης εὐκαιρίας, καὶ οἱ λογαριασμοὶ κλείουσιν ἐν τέλει. Ἡ αὔξησις εἰς τὴν πραγματοποιουμένην τιμὴν εἶνε ἐν γένει μεγαλειτέρα ἐκείνης τὴν ὁποίαν συνήθως ἐπετύγχανεν ὁ ἀμπελουργὸς ὅταν εἰργάζετο δι' ἑαυτοῦ. Οὕτω, σταφυλαὶ πωλούμεναι συνήθως ἀντὶ 18—20 πφένιχ κατὰ λίτρον, διὰ τῶν συνεταιρισμῶν ἐπετύγχανον 30—48 πφένιχ, καὶ σταφυλαί, πωλούμεναι συνήθως ἀντὶ 10—12 πφέννιχ, ἀπήλαυον 25, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Αἱ συνεργατικαὶ ἑταιρεῖαι πρὸς ἀγορὰν εἴς τινας περιπτώσεις ὑφασμάτων (μανιφατούρας), συχνότατα πρὸς κοινὴν χρῆσιν ἐργαλείων καὶ μηχανῶν, ἀπεδείχθησαν ἀναμφισβητήτως ἐπιτυχεῖς. Ὁλόκληροι ἐγκαταστάσεις ἠλεκτρικῆς δυνάμεως καὶ μηχανῶν ἐπετεύχθησαν διὰ τοῦ τρόπου τούτου. Καθ' ὅμοιον τρόπον τοπικαὶ τράπεζαι ἐβοήθησαν πρὸς σχηματισμὸν συνεταιρισμῶν τῶν βρυοπαραγωγῶν (ἐν Γερμανίᾳ φύεται βρύον τι χρησιμοποιούμενον εἰς τὴν παρασκευὴν τοῦ ζύθου) καί, τελευταῖον, πρὸς σχηματισμὸν Ἑταιρειῶν πρὸς πώλησιν σιτηρῶν, αἵτινες, τὸ πρόβλημα, ὅπερ προσέβαλον αὗται παρεδέχθησαν γενικῶς ὅτι προβάλλει δυσχερείας, ὑπὸ καλὴν διαχείρισιν ὅμως κατώρθωσαν σημειώδεις τινὰς θριάμβους καὶ σημαντικῶς ὠφελήθησαν τὰ μέλη αὐτῶν.

Εἶνε σήμερον ἄπειρος ἡ ποικιλία τοῦ συνεργατισμοῦ ἐν Εὐρώπῃ, καὶ ὀγκώδη συγγράμματα πραγματεύονται περὶ τούτων, ὥστε νὰ ἦνε ἀδύνατον εἰς τὸν μικρὸν χῶρον τῆς ἐφημερίδος ταύτης νὰ διαλάβωμεν καὶ ἁπλῆν σκιαγραφίαν περὶ τούτων. Ἠθελήσαμεν μόνον νὰ δώσωμεν ὤθησιν ἐλαφρὰν εἰς τοὺς ἐν τῇ ὑπαίθρῳ κυρίως ἀναγνώστας ἡμῶν καὶ προκαλέσωμεν τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν πρὸς μεθόδους καὶ τρόπους, δι' ὧν θέλοντες θὰ ἠδύναντο νὰ παρασκευάσωσι τὴν εὐημερίαν εἰς ἑαυτοὺς καὶ εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν.

Διὰ ταῦτα ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φύλλου θὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ θὰ προσπαθήσωμεν νὰ δείξωμεν τί καὶ πῶς δύναται νὰ εἰσαχθῇ διὰ τοῦ ἰσχύοντος ἤδη νόμου ὁ συνεργατισμὸς καὶ παρ' ἡμῖν ἐν εὐρυτάτῃ κλίμακι.

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΠΟΛΕΜΩΝ

—Τὸ ἄγνωστον ἔργον τοῦ Στρατηλάτου Βασιλέως.
—Ἀποκαλύψεις ἀγνώστων γεγονότων τῆς πολεμικῆς καὶ διπλωματικῆς δράσεως τῆς νεωτάτης Ἑλλάδος.

Ἐπίσημος ἱστορικὴ ἀφήγησις γραφεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει αὐθεντικῶν πηγῶν ὑπὸ ἀνωνύμου συγγραφέως.

(Συνέχεια).

Τὸ πολεμικὸν ἐπὶ τοῦ χάρτου παιγνίδιον ἀποτελεῖ ἐξαίρετον ἀναπαράστασιν μιᾶς πραγματικῆς ἐκστρατείας. Ἐπενοήθη παρὰ τῶν Γερμανῶν, παρ' ὧν καλεῖται *Kriegspiel*, καὶ συντελεσθὲν πολὺ ἀπὸ πολλοῦ ἐφαρμοζόμενον διὰ τὴν ἄσκησιν τῶν στελεχῶν, εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ γνώμονος τῆς ἱκανότητος τῶν Γερμανῶν ἀξιωματικῶν. Τὸ πεδίον ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ χάρτου, χρησιμοποιοῦνται δὲ κυρίως δύο εἰδῶν χάρται, διότι καὶ τὸ «πολεμικὸν παιγνίδι» εἶνε δύο εἰδῶν—τακτικὸν καὶ στρατηγικόν. Τὸ πρῶτον ἀποβλέπει εἰς τὴν ἐξάσκησιν πάντων τῶν στελεχῶν, τὸ δὲ δεύτερον, εἰδικώτερον, εἰς τὴν λύσιν στρατηγικῶν προβλημάτων παρὰ τῶν ἀνωτέρων σωματαρχῶν. Καὶ ὁσάκις μὲν τὸ παιγνίδιον ἀνάγεται εἰς θέματα τακτικῆς, ὁπότε παρίσταται ἀνάγκη ἐνδιατριβῆς εἰς πάσας τὰς λεπτομερείας, γίνεται χρῆσις χάρτου μεγάλης κλίμακος—1)6500 μέχρις 1)10000· ὁσάκις δ' ἀνάγεται εἰς θέματα στρατηγικῆς, χρησιμοποιεῖται χάρτης μικρᾶς κλίμακος—1)50,000, 1)100000 ἢ καὶ μικρότερος, διότι κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην γίνεται ἐπὶ τοῦ χάρτου κίνησις μεγάλων τμημάτων εἰς μακρὸν χρονικὸν διάστημα ἀποτελοῦν πολλάκις ὁλόκληρον περίοδον ἐκστρατείας. Ὅ,τι ἐνδιαφέρει κυρίως εἰς τὸ στρατηγικὸν παιγνίδιον εἶνε οἱ μεγάλοι ἑλιγμοὶ καὶ τὰ στρατηγικὰ τεχνάσματα· αἱ μάχαι θεωροῦνται ὡς ἁπλᾶ ἐπεισόδια τῶν κινήσεων τῶν στρατιῶν, ἐρευνῶνται δὲ πᾶσαι αἱ ἐνδεχόμεναι φάσεις μιᾶς ἐκστρατείας ἐπὶ τῇ βάσει ὡρισμένης ἑκατέρωθεν δυνάμεως μονάδων.

Εἰς τὸ σύνηθες τακτικὸν παιγνίδιον, χρησιμοποιοῦνται συνθηματικοί τινες πεσσοί, ἕκαστος τῶν ὁποίων παριστᾷ μικρὰν μονάδα ἑκάστου ὅπλου. Ἕκαστος σωματάρχης μετέχων τοῦ παιγνιδίου λαμβάνει ἐξ αὐτῶν τόσους, ὅσοι ἐκπροσωποῦν τὴν σύστασιν τοῦ ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ σώματος. Καὶ ἐνίοτε μὲν τὴν ἀντίπαλον δύναμιν ἐκπροσωπεῖ μόνος ὁ διευθύνων τὸ παιγνίδιον, ἄλλοτε ὅμως ὁ ἐχθρὸς ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ ἑτέρας ὁμάδος ἀξιωματικῶν, ἕκαστος τῶν ὁποίων διευθύνει ἀνάλογον τμῆμα. Ὁ διευθύνων τὸ παιγνίδιον ὁρίζει τὴν ἀρχικὴν θέσιν τῶν δύο ἀντιπάλων στρατῶν καὶ τὴν πολεμικὴν κατάστασιν, εἰς ἣν ὑποτίθεται ὅτι διατελοῦσι κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ παιγνιδίου· ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν. Κοινοποιεῖται, οὕτως, εἰς τὸν διευθύνοντα ἑκατέραν τῶν ἀντιπάλων στρατιῶν ὅτι εὑρίσκεται, φερ' εἰπεῖν, ἐν καταυλισμῷ ἢ ἐν ἐπισταθμίᾳ ἢ ἐν πορείᾳ ἀπό τινος βάσεως, βαίνων κατὰ τοῦ ἀντιπάλου, εἰς μιᾶς, δύο ἢ καὶ τριῶν ἡμερῶν ἀπόστασιν πορείας ἀπ' αὐτοῦ, ὑπολογιζομένων ἐπ' ἀκριβῶς ἐπὶ τοῦ χάρτου τῶν θέσεων αὐτῶν ὡς πρὸς τὰς ἀποστάσεις. Παρέχεται συγχρόνως εἰς ἑκάτερον ποσόν τι πληροφοριῶν περὶ τῆς θέσεως ἢ τῶν κινήσεων τοῦ ἄλλου, ὡς θὰ συνέβαινεν ἐὰν εἶχε πράγματι ἐκτελέσει ἀναγνωρίσεις ἢ κατοπτεύσεις καὶ ἂν εἶχε πληροφορίας παρὰ τοῦ ἐπιτελείου τῆς στρατιᾶς του. Τοποθετοῦν τότε οἱ σωματάρχαι τὰ συμβολίζοντα τὰς μονάδας αὐτῶν σήματα ἐπὶ τοῦ χάρτου εἰς τὴν ἀκριβῶς ὁρισθεῖσαν θέσιν καὶ διάταξιν, κρίνουν ἐπὶ τῶν παρασχεθεισῶν πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἑκάτερος τῶν κινήσεων τοῦ ἑτέρου, καὶ εἶνε ὑποχρεωμένοι ν' ἀποφασίσουν ἀμέσως περὶ τοῦ πρακτέου, ἐκδίδοντες τὰς ἀναγκαιούσας διαταγὰς πρὸς τοὺς ὑπ' αὐτοὺς διοικητὰς τῶν μονάδων, ἀκριβῶς ὡς θὰ ἔπραττον ἐπὶ τοῦ πεδίου ἐν πολεμικῇ ἐκστρατείᾳ. Ὁ διευθύνων τὸ παιγνίδιον τοποθετεῖ ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ του χάρτου τὰς ἀντιπάλους μονάδας ὡς μετακινοῦνται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκδοθεισῶν διαταγῶν τῶν σωματαρχῶν, ἑκάτερος τῶν ὁποίων ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ του χάρτου γνωρίζει μόνον τὴν διάταξιν τῶν ὑπ' αὐτὸν στρατευμάτων. Ἐννοεῖται ὅτι αἱ πρὸς σύγκρουσιν βαίνουσαι δύο στρατιαὶ πλησιάζουσι πρὸς ἀλλήλας· ὁ διευθύνων τὸ παιγνίδιον, ὅταν κρίνῃ ἐπὶ τοῦ χάρτου του ὅτι ἡ ἀπόστασις ἠλαττώθη εἰς τρόπον ὥστε τμήματα τῶν ἀντιθέτων μονάδων νὰ καταστοῦν ὁρατὰ ἀπ' ἀλλήλων, παρέχει πρὸς τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον τὰς οἰκείας πληροφορίας. Εἰδοποιεῖ, δηλαδή, τὸν διοικοῦντα τὴν μίαν στρατιὰν ὅτι τὸ δεῖνα τμῆμα αὐτοῦ εἶδεν ἐπὶ κλιτύος τινός, ἐπὶ παραδείγματι, κινήσεις ἐχθρικοῦ πεζικοῦ καὶ ὅτι ἕτερον τμῆμα ἐδέχθη πυρὰ πυροβολικοῦ ἀπὸ τοῦ δεῖνος σημείου· εἰδοποιεῖ συγχρόνως τὸν ἕτερον ὅτι οἱ ἐπὶ τοῦ δεῖνος σημείου παρατηρηταὶ του ἀνέφερον πρὸς αὐτὸν ὅτι παρετήρησαν κονιορτὸν πρὸς τὴν δεῖνα ὁδὸν ἢ ἀντελήφθησαν προσπέλασιν ἀκροβολιστῶν ἐχθρικῶν ἀπὸ ἑνὸς ἑτέρου σημείου. Οἱ σωματάρχαι εἶνε ὑποχρεωμένοι ἐκ τῶν πληροφοριῶν τούτων νὰ κρίνωσι περὶ τῶν προθέσεων τοῦ ἐχθροῦ, νὰ ἐκτιμήσωσι τὴν πιθανὴν διάταξιν τῶν δυνάμεών του, ν' ἀνεύρωσι τὸν ἀντικειμενικὸν αὐτοῦ σκοπὸν καὶ τὴν κλεῖδα τῆς ἐχθρικῆς παρατάξεως, ἐπὶ πάντων δὲ τούτων ν' ἀποφασίσωσι περὶ τοῦ πρακτέου, παρ' αὐτῶν, ἐκδίδοντες ἐγγράφως τὰς οἰκείας διαταγάς.

Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου ὁ διευθύνων τὸ παιγνίδιον δὲν ἔχει πλέον τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ καθορισμοῦ τῶν μετέπειτα κινήσεων, ἀλλ' ἁπλῶς παρακολουθεῖ κριτικῶς ἐπὶ τοῦ ἰδικοῦ του χάρτου τὰς φάσεις, ἃς λαμβάνει ἡ διάταξις τῶν ἀντιπάλων στρατευμάτων συνεπείᾳ τῆς πρωτοβουλίας πλέον τῶν σωματαρχῶν. Ὅταν ἐκ τοῦ συνόλου τῶν κινήσεων τούτων τ' ἀντίπαλα στρατεύματα λάβωσι διάταξιν μάχης, ὁπότε ἡ ἔκβασις αὐτῆς ἐν τῇ πραγματικότητι θὰ ἐξηρτᾶτο ἐξ ἄλλων παραγόντων, ἀνυπάρκτων ἐπὶ τοῦ χάρτου, ἤτοι ἐκ τῆς εὐστόχου καὶ λελογισμένης χρήσεως πυρῶν, ἐκ τῆς ἐν εὐθέτῳ ψυχολογικῇ στιγμῇ ἐκτελέσεως τῶν ἁλμάτων τοῦ πεζικοῦ, ἐκ τῆς ταχείας προχωρήσεως ἐκ τῆς ἀμέσου ἢ βραδυτέρας ἐπιτυχίας τῆς βολῆς τοῦ πυροβολικοῦ, ἐκ τοῦ προσωπικοῦ θάρρους τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῆς σιδηρᾶς πειθαρχίας τῶν ἀνδρῶν, τότε τὸ παιγνίδι διακόπτεται προσωρινῶς καὶ εἴτε γίνεται κριτικὴ παρὰ τοῦ διευθύνοντος ἐπὶ τῶν γενομένων κινήσεων ἢ τῶν διαπραχθέντων σφαλμάτων, εἴτε τὸ παιγνίδιον συνεχίζεται.

Διὰ νὰ συνεχισθῇ ὅμως, ἀπαιτεῖται νὰ καθορισθῇ ἡ ἔκβασις τῆς μάχης· πρὸς τοῦτο ὁ διευθύνων ἀναγγέλλει εἰς τὸν ἕτερον τῶν σωματαρχῶν ὅτι ἔλαβεν ἐνισχύσεις, ὁπότε οὗτος προβαίνει εἰς νέας κινήσεις, ἐξ ὧν κρίνεται ὁριστικῶς ἡ ἔκβασις τῆς μάχης· ἄλλοτε εἰδοποιεῖ τὸν ἕνα ἐξ αὐτῶν ὅτι ἡ πρὸς τὰ δεξιά του ἢ τ' ἀριστερά του εὑρισκομένη φιλία στρατιὰ ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ, ὁπότε οὗτος πρόκειται νὰ κρίνῃ ἂν θὰ μεταβάλῃ καὶ αὐτὸς τὴν ἰδίαν παράταξιν ἢ ἂν θὰ ὑποχωρήσῃ τελείως· τότε παρέχεται εἰς τὸν ἀντίπαλον ἡ εὐκαιρία τῆς καταδιώξεως καὶ τῆς χρησιμοποιήσεως πρὸς τοῦτο τῶν διαφόρων ὅπλων.

—Διαφορὰ πρὸς τὴν πραγματικότητα.

Οὕτως οἱ ἀξιωματικοὶ ἀποκτῶσι βαθμηδὸν τὴν ἕξιν τῆς ταχείας κρίσεως καὶ ἀποφάσεως, τῆς ἀδιστάκτου ἀναλήψεως τῶν εὐθυνῶν τῶν παρ' αὐτῶν διατασσομένων καὶ ἀσκοῦνται εἰς τὴν σαφῆ διατύπωσιν τῶν διαταγῶν, ὅπερ εἶναι σπουδαιότατον, διότι ἐκ τῆς πλήρους κατανοήσεως αὐτῶν παρὰ τῶν διοικητῶν τῶν διαφόρων μονάδων ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία ἢ ἡ ἀποτυχία μιᾶς ἐπιχειρήσεως. Τὰ κατώτερα στελέχη λαμβάνουσι τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν κανονισμῶν ὡς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν κίνησιν καὶ τὸν ἐν γένει ἑλιγμὸν τῶν ὑπ' αὐτοὺς μονάδων, ἀσκοῦνται εἰς τὴν ταχεῖαν ἀντίληψιν τοῦ χάρτου καὶ ἐξοικειοῦνται ἐκ τούτου πρὸς τὴν τοπογραφίαν τῶν ἐδαφῶν, ἐφ' ὧν εἶναι πιθανὴ ἡ δρᾶσις τῶν ἐν καιρῷ πολέμου, διότι τὰ θέματα ἐντοπίζονται συνήθως εἰς τὰ ἐδάφη ταῦτα. Ἡ κρίσις των τονοῦται καὶ ἡ στρατιωτικὴ αὐτῶν μόρφωσις ἀποκτᾷ εὐρύτητα πολυτιμοτάτην. Συνηθίζουν νὰ ὑπολογίζουν ἐπὶ τοῦ χάρτου, ἀναλόγως τοῦ ἐπὶ τούτου σημειουμένου ἐδάφους, τὸ μῆκος τῶν ἐν πορείᾳ φαλάγγων, τὴν ἔκτασιν τῆς ἀναπτύξεως αὐτῶν καὶ τὴν τάξιν τῆς πορείας ἢ τῆς τοποθετήσεως τῶν διαφόρων τμημάτων.

Ἡ διαφορὰ τοῦ «πολεμικοῦ παιγνιδίου» καὶ τῶν μεγάλων ἀσκήσεων εἶνε ἡ ἑξῆς. Αἱ μεγάλαι ἀσκήσεις, δαπανηραὶ διὰ τὸ Κράτος, δὲν ἐπιτρέπουν τὴν ἐπιστράτευσιν πολλῶν ἡλικιῶν, ἢ τὴν ἐν μεγάλῃ κλίμακι φθορὰν ἰδιωτικῆς περιουσίας. Οὕτω, κατ' αὐτάς, στράτευμα συναντῶν ἀγροὺς ἢ ἀμπελῶνας πολλάκις ἀναγκάζεται νὰ τοὺς παρακάμπτῃ λόγῳ τῆς δαπάνης τῶν ἀποζημιώσεων. Ἐκτὸς τούτου, διὰ νὰ μεταφερθῶσι δύο εἰκονικῶς ἀντίπαλα στρατεύματα εἰς μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν, ὅπως λάβωσιν ὡρισμένην τινὰ διάταξιν ἐν ἀρχῇ τοῦ θέματος, ἀπαιτοῦνται πολλάκις πολυήμεροι κοπιώδεις πορεῖαι. Ἀφ' ἑτέρου δὲν συμφέρει οἰκονομικῶς ἡ ἐπὶ μακρὸν διατήρησις ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν ἀσκήσεων μεγάλων μονάδων, συνεπῶς δὲ τὰ θέματα μεταβάλλονται κατὰ τὰς ἀνάγκας καὶ ἐλλείπει ἐξ αὐτῶν τὸ ἑνιαῖον καὶ συνεχὲς τῆς ἀνελίξεως, τὸ ὁποῖον καθίσταται κατορθωτὸν ἐπὶ τοῦ χάρτου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου, βεβαίως, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ φθορὰ ἰδιωτικῶν περιουσιῶν, ἀλλὰ τὸ εἰκονικὸν ἔδαφος εἶνε διαρκῶς ἀναπεπταμένον δι' οἱανδήποτε χρησιμοποίησιν ἐπιβαλλομένην ἐκ τῆς ἀνάγκης.

Κατὰ τὸ «πολεμικὸν παιγνίδιον» αἱ ἀντίπαλοι στρατιαὶ εὑρίσκονται ἐν πλήρει ἐμπολέμῳ καταστάσει, μὲ πάντα τὰ τμήματα καὶ ἐξαρτήματα αὐτῶν, ἐφοδιοπομπάς, συζυγαρχίας κ.τ.λ, πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε κατορθωτὸν κατὰ τὰς ἐπὶ τοῦ πεδίου ἀσκήσεις.

Ἐξ ἄλλου, ὅμως, αἱ μεγάλαι ἀσκήσεις χρησιμεύουν διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὁπλίτου, τὴν αὔξησιν τῆς ἀντοχῆς αὐτοῦ εἰς τοὺς καμάτους τῶν πορειῶν καὶ τῶν μαχῶν, ὑπεισέρχεται δὲ εἰς αὐτὰς καὶ ἕτερος σοβαρὸς παράγων, ἀνύπαρκτος εἰς τὸ «πολεμικὸν παιγνίδιον»—ἡ ἀτμοσφαιρικὴ κατάστασις. Εἶνε δὲ γνωστὸν ὁπόσον ἡ θερμοκρασία τῆς ἀτμοσφαίρας, οἱ ὑετοί, αἱ πλημμύραι ποταμῶν, ὁ ἀποκλεισμὸς ὁδῶν ὑπὸ χιόνων, δύνανται νὰ ἐπηρεάσωσι τὰς κινήσεις καὶ τὴν ταχύτητα τῆς ἐνεργείας ἑνὸς στρατοῦ.

Ὁ συνδυασμὸς τῶν ἀσκήσεων μετὰ τοῦ ἐπὶ τοῦ χάρτου παιγνιδίου, τὸ ὁποῖον, ἄλλως τε, ἀπασχολεῖ τοὺς ἀξιωματικοὺς κατὰ τὰς ἔξω τῆς συνήθους αὐτῶν ὑπηρεσίας ὥρας, ἀποτελεῖ πολύτιμον διδακτικὴν συμβολὴν διὰ τὰ στελέχη καὶ τοῦτο ἐγένετο ἀπὸ τοῦ 1907, ἰδίως, μεθοδικῶς καὶ ἀνελλιπῶς, τοῦ Διαδόχου πάντοτε παρακολουθοῦντος αὐτοπροσώπως τὰ «πολεμικὰ παιγνίδια» ἐν τῷ Ἐπιτελείῳ καὶ ἐπιφέροντος τὰς πολυτίμους Αὐτοῦ κρίσεις.

(ἀκολουθεῖ).

ΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Παραβίασις τῆς Ἑλλην. οὐδετερότητος ὑπὸ τῆς Τετραπλῆς Συνεννοήσεως.—Διαμαρτυρία τῆς Ἑλλάδος.—Παννύχιος Ἱστορικὴ συνεδρία τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων.—Σπουδαῖαι ἀποκαλύψεις. Ἡ φιλοπόλεμος πολιτικὴ τοῦ κ. Βενιζέλου.—Ἐκτραχηλισμὸς τοῦ κ. Βενιζέλου εἰς συκοφαντίας καὶ ὕβρεις.—Συνετὴ καὶ σωτηρία πολιτικὴ τῆς Ἀντιπολιτεύσεως.—Ἐξασθένησις τῆς Βενιζελικῆς πλειονοψηφίας. Ἡ παραίτησις τῆς Κυβερνήσεως Βενιζέλου.—Ζήτω ὁ Βασιλεύς.—Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις ὑπὸ τὸν κ. Αλ. Ζαΐμην.—Ἡ πολιτεία τῆς Οἰκουμενικῆς.

—Παραβίασις τῆς Ἑλλην. οὐδετερότητος.-Βραδεῖα ἀνακοίνωσις.

Ἄνευ οὐδεμιᾶς προειδοποιήσεως ἀπεβιβάσθη εἰς Θεσσαλονίκην πρό τινων ἡμερῶν ὁ ἀρχηγὸς τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως Σὶρ Ι. Ἅμιλτων μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου του καὶ ὡς ἐπὶ ἰδίας χώρας προέβησαν εἰς ἐπιτοπίους μελέτας καὶ παρασκευὰς πρὸς τοποθέτησιν τοῦ ἀποβιβασθησομένου ἐκεῖ συμμαχικοῦ στρατοῦ, προοριζομένου νὰ ἀποσταλῇ εἰς βοήθειαν τῆς Σερβίας.

Μόλις τῇ 19ῃ λήξαντος, ὅτε ἔφθασεν ἡ πρώτη ἀποστολὴ ἐξ 7,000 ἀνδρῶν ἡ Γαλλικὴ ἐν Ἀθήναις Πρεσβεία ἐπέδωκεν ἀνακοίνωσιν περὶ τούτου πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Βενιζέλον, ἣν δημοσιεύομεν εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς.

—Διαμαρτυρία τῆς Ἑλλάδος

Τὴν ἀνακοίνωσιν ἔσπευσεν ὁ κ. Πρωθυπουργὸς νὰ ὑποβάλῃ πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ ἐν συνεννοήσει ἀπεφασίσθη νὰ ἀποσταλῇ διαμαρτυρία, ἥτις συνετάχθη ἐν ἐπὶ τούτῳ συγκληθέντι τῇ αὐτῇ ἑσπέρᾳ ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ, ἔχει δὲ οὕτω:

Κύριε Πρεσβευτά,

Διὰ τῆς σημερινῆς ἐπιστολῆς ὑμῶν εὐηρεστήθητε νὰ μὲ πληροφορήσητε περὶ τῆς ἀφίξεως εἰς Θεσσαλονίκην τῆς πρώτης ἀποστολῆς Γαλλικῶν στρατευμάτων καὶ περὶ τῆς ἀποφάσεως, ἣν ἔλαβον ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία ὅπως ἀποστείλωσι στρατεύματά των εἰς βοήθειαν τῆς συμμάχου των Σερβίας, σὺν τῇ προσθήκῃ ὅτι αἱ Δυνάμεις ἔχουσι τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν θέλει ἐναντιωθῇ εἰς μέτρα ληφθέντα ἐν τῷ συμφέροντι τῆς Σερβίας, τῆς ὁποίας εἶνε ἐπίσης σύμμαχος.

Εἰς ἀπάντησιν τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ δηλώσω πρὸς τὴν Ὑμ. Ἐξοχότητα ὅτι ἡ Βασιλικὴ Κυβέρνησις, οὖσα οὐδετέρα ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ πολέμῳ, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπιτρέψῃ τὰς σκοπουμένας ἐνεργείας, καθ' ὅσον αὗται παραβιάζουσι τὴν οὐδετερότητα τῆς Ἑλλάδος, ἡ δὲ παραβίασις αὕτη εἶνε τοσοῦτον χαρακτηριστική, ὅσον προέρχεται ἐκ δύο Μεγάλων Δυνάμεων ἐμπολέμων. Ἡ Β. Κυβέρνησις ἔχει ὡς ἐκ τούτου τὸ καθῆκον νὰ διαμαρτυρηθῇ κατὰ τῆς διελεύσεως ξένων στρατευμάτων διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους. Τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ στρατεύματα ταῦτα προορίζονται ἀποκλειστικῶς ὅπως βοηθήσωσι τὴν Σερβίαν, σύμμαχον τῆς Ἑλλάδος, οὐδόλως μεταβάλλει τὴν νομικὴν θέσιν τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, διότι, καὶ ὑπὸ Βαλκανικὴν ἔποψιν, ἡ οὐδετερότης τῆς Ἑλλάδος δὲν θὰ ἠδύνατο πρὸ τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ συμμαχικοῦ ὅρου νὰ ἐπηρεασθῇ ὑπὸ τοῦ κινδύνου, ὅστις ἀπειλῶν νῦν τὴν Σερβίαν, προκαλεῖ τὴν ἀποστολὴν εἰς βοήθειάν της διεθνῶν στρατευμάτων.

Δέξασθε κτλ. κτλ.

(ὑπογρ). **Ε. Βενιζέλος.**

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Ἡ Δευτέρα 21 λήγοντος εἶχεν ὁρισθῇ πρὸς συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, ἥτις ἀνεμένετο ἐναγωνίως μετὰ τὴν ἐπίμονον κυκλοφορίαν, παρὰ τὴν λογοκρισίαν, περὶ παραβιάσεως τῆς οὐδετερότητος τοῦ ἑλληνικοῦ ἐδάφους ὑπὸ τῶν Συμμάχων καὶ περὶ διαφωνίας Βασιλέως καὶ Βενιζέλου.

Σοβαρώτατα γεγονότα, οἷα ἡ μετάβασις τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Συμμαχικῶν δυνάμεων κατὰ τῆς Καλλιπόλεως καὶ τῶν Δαρδανελλίων Στρατηγὸν Ἰὰν Ἅμιλτων μετὰ τοῦ Ἐπιτελείου του εἰς Θεσσαλονίκην πρὸς ἐπιτόπιον μελέτην διὰ τὴν ἀπόβασιν εἰς Μακεδονίαν Συμμαχικοῦ στρατοῦ πρὸς βοήθειαν τῆς Σερβίας δικαίως συνετάραξε τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, καὶ μετ' ἀγωνίας ἀνέμενεν ὁ λαὸς τῆς Ἑλληνικῆς πρωτευούσης, τὸ ἄνοιγμα τῆς Βουλῆς, ἵνα μάθῃ κατὰ τρόπον ἐπίσημον περὶ τῆς νέας καταστάσεως καὶ τῆς θέσεως τῆς Ἑλλάδος ἔναντι τῶν ραγδαίως ἐξελισσομένων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Χερσονήσῳ δυσαρέστων ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν γεγονότων.

Ἡ Βουλὴ ἐκλήθη εἰς συνεδρίαν διὰ τὴν 6 μ. μ. τῆς 21 Σ)βρίου Δευτέρα καὶ πολὺ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνεδριάσεως τό τε κοινὸν θεωρεῖον καὶ τὰ τῶν ἐπισήμων ἦσαν κατάμεστα, πλῆθος δὲ κόσμου, εἶχε συρρεύσει ἔξωθεν αὐτῆς.

—Αἱ δηλώσεις τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Βενιζέλου.

Μετά τινα προκαταρκτικὰ ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δίδει τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Βενιζέλον ὅστις ἄρχεται οὕτω:

Ε. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ (Πρωθυπουργός). Τὸ Σάββατον ὁ ἐνταῦθα πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας μοὶ ἀπηύθυνε τὴν ἑπομένην ἐπιστολήν,

«Κύριε Πρόεδρε,

Ἐντολῇ τῆς Κυβερνήσεώς μου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τῆς Ὑμ. Ἐξοχότητος τὴν εἰς Θεσσαλονίκην ἄφιξιν τῆς πρώτης ἀποστολῆς Γαλλικῶν στρατευμάτων καὶ νὰ δηλώσω συγχρόνως, ὅτι ἡ Γαλλία καὶ ἡ Ἀγγλία σύμμαχοι τῆς Σερβίας, στέλλουσι τὰ στρατεύματά των ὅπως βοηθήσωσιν αὐτὴν καὶ ἐξασφαλίσουν τὰς μετ' αὐτῆς συγκοινωνίας καὶ ὅτι ἀμφότεραι ἔχουσι τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Ἑλλάς, ἥτις παρέσχεν ἤδη εἰς αὐτὰς τόσα δείγματα φιλίας δὲν θέλει ἐναντιωθῇ εἰς μέτρα ληφθέντα ἐν τῷ συμφέροντι τῆς Σερβίας τῆς ὁποίας αὕτη εἶνε ἐπίσης σύμμαχος.

Δέξασθε κ. τ. λ.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς πρὸς τὸν πρέσβυν τῆς Γαλλίας σταλείσης ἀπαντήσεως, ὁ κ. Πρωθυπουργὸς προέβη εἰς τὰς κατωτέρας δηλώσεις.

—Οἱ φόβοι τῶν παραχωρήσεων.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Εἶνε περιττὸν ἴσως νὰ προσθέσω ὅτι πέραν τῆς διαμαρτυρίας ταύτης ἡ Κυβέρνησις δὲν προτίθεται νὰ λάβῃ ὑλικὰ μέτρα πρὸς παρεμπόδισιν τῆς διαβάσεως τῶν Ἀγγλογαλλικῶν στρατευμάτων σπευδόντων εἰς ἐπικουρίαν τῶν συμμάχων ἡμῶν Σέρβων ἀπειλουμένων ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. Τοιαύτη ἐνέργεια ἐν τῇ παρούσῃ γενικῇ ὑπὸ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ἀνατροπῇ θὰ ὑπερέβαινε τὸ μέτρον τῶν ὑπὸ τῆς οὐδετερότητος ἐπιβαλλομένων εἰς ἡμᾶς ὑποχρεώσεων ἐν καλῇ πίστει ἐκτιμωμένων.

Ἀλλ' ἀνεξαρτήτως τῆς ἀπόψεως τῆς οὐδετερότητος, ἀναγκαῖον ἦτο νὰ ἐξετάσωμεν μήπως ἡ δι' Ἑλληνικοῦ ἐδάφους διέλευσις Ἀγγλογαλλικῶν στρατευμάτων ἠδύνατο καὶ καθ' ἑαυτὴν ν' ἀποβῇ τελικῶς εἰς βλάβην τῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων. Ὁ φόβος οὗτος διασκεδάζεται ἐντελῶς ἐκ τῶν ἐπισήμων δηλώσεων αἵτινες ἐγένοντο ἤδη πρὸς ἡμᾶς καὶ καθ' ἃς ὡς ἐκ τῆς Βουλγαρικῆς ἐπιστρατεύσεως αἱ ὑπὸ τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως γενόμεναι πρὸς αὐτὴν προτάσεις περὶ ἐδαφικῶν παραχωρήσεων παύουν τοῦ λοιποῦ ἰσχύουσαι. (Χειροκροτήματα.)

—Παρατηρήσεις τοῦ κ. Δραγούμη.

Ὁ κ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἀπόβασις τῶν ἀγγλογαλλικῶν στρατευμάτων εἰς Θεσσαλονίκην εἶνε ἀπόρροια τῆς αἰσθηματικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου.

Παρακαλεῖ δὲ εἶτα τὴν Κυβέρνησιν νὰ δηλώσῃ εἰς τὴν Βουλὴν ἂν ἐλήφθησαν μέτρα περὶ ταχείας συγκεντρώσεως τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων μετὰ τὴν ἀπόβασιν ξένων στρατευμάτων εἰς Θεσσαλονίκην, διότι ἡ ἀπόβασις ἐκεῖ ξένου στρατοῦ 200000 συνεπάγεται διατάραξιν τῶν οἰκονομικῶν συνθηκῶν τοῦ τόπου, ἐπιτάξεις κ.λ.π. πιθανὸν κατάληψιν τῶν φρουρίων, πάντα δὲ ταῦτα θὰ φέρωσι προσκόμματα εἰς τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἡμετέρων στρατευμάτων.

Ἐπίσης παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν ἂν οἱ Σύμμαχοι θὰ κάμουν ἀποβάσεις καὶ ἀλλαχοῦ καὶ ἂν θὰ μεταχειρισθῶσι μόνον τὸν σιδηρόδρομον Θεσσαλονίκης-Σκοπίων. Ἐπίσης, ἂν οἱ Σύμμαχοι ἐγκατέλειψαν τὰ σχέδια παραχωρήσεων πρὸς τὴν Βουλγαρίαν καὶ εἰς ἣν περίπτωσιν ἡ Βουλγαρία ἤθελε μεταβάλῃ πολιτικήν. Ἐπειδὴ δὲ εἶνε πιθανὸν νὰ ἐμπλακῶμεν εἰς πόλεμον χάριν τῆς Σερβίας, κρίνει καλὸν ὁ κ. Δραγούμης νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι ἡ μετὰ τῆς Σερβίας συμμαχία εἶνε καθαρῶς Βαλκανική, χωρὶς νὰ μᾶς ὑποχρεώνῃ νὰ βοηθήσωμεν τὴν Σερβίαν, ἂν ἄλλοι πλὴν τῆς Βουλγαρίας ἐπιτεθῶσι κατ' αὐτῆς.

Ὁ κ. ΠΩΠ διακόπτων παρακαλεῖ τὸν κ. βουλευτὴν νὰ ἐπεξηγήσῃ ἐὰν γνωρίζῃ τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Συνθήκης μετὰ τῆς Σερβίας.

Ὁ κ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ συνεχίζων, φρονεῖ ὅτι δι' οὓς λόγους ἡ Κυβέρνησις ἔκρινεν ὅτι δὲν ἠδύνατο ν' ἀντιταχθῇ εἰς τὰς δύο Μεγάλας Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως διὰ τοὺς αὐτοὺς δὲν πρέπει νὰ εὑρεθῇ ἀντιμέτωπος ἄλλων Δυνάμεων.

Ὁ κ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ἐκφράζει τὴν βαθυτάτην θλῖψιν, ὡς Μακεδών, διὰ τὴν παραβίασιν τοῦ Μακεδονικοῦ ἐδάφους ὑπὸ Δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι διεκήρυξαν ὅτι ἀγωνίζονται ὑπὲρ ἐλευθερίας τῶν λαῶν.

Ὁ κ. ΒΟΖΙΚΗΣ παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ πληροφορήσῃ τὴν Βουλὴν ἐὰν ἐζήτησε τὴν στρατιωτικὴν συνδρομὴν τῆς Συνεννοήσεως ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ ὑπὸ τίνας ὅρους.

Ὁ κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ἀπαντῶν εἰς τὸν κ. Δραγούμην δηλοῖ ὅτι ἐλήφθησαν ὅλα τὰ μέτρα ὅπως μὴ παρεμποδισθῇ ἡ συγκέντρωσις τῶν ἡμετέρων στρατευμάτων. Κατὰ τὰ λοιπὰ καὶ εἰς ἀπάντησιν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Βοζίκη λεχθέντων δηλοῖ, ὅτι θὰ τοῦ ἐπιτραπῇ ν' ἀπαντήσῃ μόνον ἐὰν οἱ κατὰ τὰ κοινοβουλευτικὰ νόμιμα δικαιούμενοι ἐπὶ τοιούτων ζητημάτων νὰ ἔχωσι τὸν λόγον ζητήσωσι τοῦτο.

—Τί εἶπεν ὁ κ. Ράλλης.

Ὁ κ. Ράλλης, εὑρίσκει ὅτι πρέπει νὰ τονισθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἡ διαμαρτυρία τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τοῦ κολάφου, τὸν ὁποῖον λαμβάνει ἡ ἀκεραιότης τῆς χώρας μας. Ἡ Κυβέρνησις διεμαρτυρήθη. Ἀλλὰ αἱ ἐπεξηγήσεις ἃς ἔδωκε σήμερον ἀποδεικνύουν πόσον σκαιὸν ὑπῆρξε τὸ διάβημα δύο φίλων Δυνάμεων ἀπέναντι τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία σύσσωμος ἀπ' ἀρχῆς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου ἐξεδήλωσε τὰς συμπαθείας της ἀπέναντι τῆς Συνεννοήσεως, ἀγωνιζομένης ὡς ἔλεγεν, ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν. Εἶνε δὲ ὅλως ἀδικαιολόγητον τὸ διάβημα τοῦτο. Ὅταν παρεβιάζετο τὸ Βέλγιον, οἱ Γερμανοὶ ἐζήτησαν πρῶτον τὴν ἄδειαν τῆς διόδου. Ἐδῶ ἀναγγέλλουν σκαιῶς οἱ Σύμμαχοι τῆς Συνεννοήσεως, ἀναγγέλλουν μόνον σκαιῶς ὅτι καταλαμβάνουν τὸ ἔδαφός μας. Ἡ χώρα ἡμῶν οὕτω καθίσταται ἐμπόλεμος καὶ ἔχομεν οὕτω τὸ δικαίωμα ν' ἀξιώσωμεν, ὅπως ἡ οὐδετερότης ἡμῶν μείνῃ σεβαστή, ἡ δικαιολογία δὲ περὶ ἐξασφαλίσεως τῶν συγκοινωνιῶν ἀποτελεῖ ὕβριν κατὰ τῆς Ἑλλάδος τὴν ὁποίαν χαρακτηρίζουν ὡς μὴ ἔχουσαν τὴν δύναμιν, ἴσως καὶ τὴν θέλησιν νὰ ἐξασφαλίσῃ ἐν τῷ ἐδάφει της τὰς συγκοινωνίας. Αἱ Κυβερνητικαὶ ἐφημερίδες χαίρονται ἐπὶ τούτῳ, ἡ Κυβέρνησις ὅμως εἶμαι βέβαιος, ὅτι αἰσθάνεται τὴν ὕβριν. Εἶχον δὲ τὴν γνώμην, ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἔπρεπε καὶ ἐνώπιον τῆς Βουλῆς νὰ διαμαρτυρηθῇ ἐντόνως κατὰ μιᾶς ἀδίκου πολιτείας ἢ μιᾶς ἀδίκου συμπεριφορᾶς τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως πρὸς τὴν Ἑλλάδα. Εἶνε μία ἐπιπρόσθετος ἀδικία αὐτή, ἡ ὁποία ἐγένετο κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ παρ' ἐκείνων παρ' ὧν ἀξιοῦμεν νὰ μᾶς κρίνωσι μετὰ δικαιοσύνης. Μᾶς παρηγορεῖ ἡ ἐπεξήγησις τοῦ κ. πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας, μᾶς ὑπομιμνήσκεται ὅμως ἡ ὑπὸ τῶν αὐτῶν Δυνάμεων παραχώρησις Ἑλληνικωτάτων τμημάτων εἰς τοὺς ἐχθίστους τοῦ Ἀλληνισμοῦ ἐχθρούς. Μᾶς ὑπομιμνήσκεται ὅτι μᾶς ἐζήτουν νὰ παραχωρήσωμεν τὴν Καβάλλαν τὰς Σέρρας καὶ τὴν Δράμαν εἰς τοὺς Βουλγάρους, οἱ ὁποῖοι ὡς πολιτισμὸν των ἔχουσι νὰ ἐπιδείξωσι ὅσα διέπραξαν γνωστὰ ἔργα.

Ἡ Ἑλλὰς καὶ ὁ Ἑλληνισμὸς εἶνε ἄξιοι καλλιτέρας τύχης καὶ προστατῶν μᾶλλον εὐσυνειδήτων, ἢ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι γίνονται σήμερον ἐπιδρομεῖς κατὰ τοῦ ἐδάφους ἡμῶν διὰ νὰ βοηθήσωσι τὴν Σερβίαν.

—Ἐπίθεσις τῶν κ.κ. Γούναρη καὶ Θεοτόκη.

Ὁ κ. Γούναρης ἐπιτίθεται σφοδρότατα κατὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ διὰ τοὺς ἰσχυρισμούς του ὅτι δὲν δύναται ν' ἀπαντήσῃ λόγῳ τοῦ κοινοβουλευτικοῦ κανονισμοῦ.

Θὰ τρώσῃ λέγει εἰς τὰ καίρια τὸ Πολίτευμα ἡ ἐπικράτησις τῆς γνώμης τοῦ κ. Βενιζέλου νὰ μὴ ἀπαντᾷ ἂν δὲν ὑποστηρίζεται παρ' ὁλοκλήρου τῆς Βουλῆς.

Τοῦτο εἶνε πρωτάκουστον.

Παρακαλῶ τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Κυβερνήσεως νὰ δηλώσῃ ἂν ἐπιμένῃ νὰ μὴ ἀπαντήσῃ.

Ὁ κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ συμφωνῶν μὲ ὅσα ὁ κ. Ράλλης εἶπε, λέγει, ὅτι δὲν πιστεύει νὰ ὑπάρχῃ βουλευτής, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ αἰσθάνεται τὴν προσβολὴν ἡ ὁποία προσεγένετο κατὰ τῆς ἀκεραιότητος τῆς χώρας. Δὲν εἶνε δὲ πρώτη ἡ προσβολὴ αὕτη. Ἤδη εἶχε καταληφθῇ καὶ ἡ Λῆμνος καὶ ὁ Μοῦδρος. Ἐγένετο δὲ τότε ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἡ πρέπουσα διαμαρτυρία ἢ ἐτηρήθη σιγὴ ἡ ὁποία παρέσχε τὸ ἐνδόσιμον νὰ πιστευθῇ, ὅτι καὶ πάλιν σιγὴ θὰ ἐτηρεῖτο; Δὲν γνωρίζομεν τί ποτε. Ἀλλ' ὁπωσδήποτε τὸ διάβημα εἶνε ἄδικον καὶ σκαιότατον, ὡς τὸ ἀνήγγειλεν ὡς γεγονὸς ἤδη ὁ κ. πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας διὰ τῆς γνωστῆς ἐπιστολῆς του. Ἀρκετὰ ὅμως ἐλέχθησαν ἐπὶ τούτου. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θέλω νὰ παρατηρήσω εἶνε, ὅτι ἐν τῷ λόγῳ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν πρώτων δηλώσεων αὐτοῦ καὶ τῆς πρὸς τὸν Γάλλον Πρεσβευτὴν ἐπιστολῆς του, εἶνε ὅτι ἐκ τῆς συμμαχίας ἡμῶν μετὰ τῆς Σερβίας ὑποχρεούμεθα νὰ βοηθήσωμεν αὐτήν, εὐθὺς ὡς ἤθελε τῇ ἐπιτεθῇ ἡ Βουλγαρία καὶ ἤθελον ἐπὶ τούτου νὰ ἔχω σαφεστέρας τὰς δηλώσεις τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Ὄχι μόνον συμπερασματικῶς προκύπτει ταῦτο, ἀλλὰ σαφῶς καὶ κατηγορηματικῶς καὶ ἐκ τῶν προτέρων δηλώσεών μου προκύπτει ὅτι κατὰ τὴν γνώμην τῆς Κυβερνήσεως ἔχομεν καθῆκον εὐθὺς ὡς προσβληθῇ ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἡ σύμμαχος Σερβία, νὰ βοηθήσωμεν αὐτήν.

ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Τότε διαφωνῶ μεθ' ὑμῶν. Διαφωνῶ διότι συμμαχία μετὰ τῆς Σερβίας δὲν ὑφίσταται ἀφ' ἧς ἡ Σερβία ἐδέχθη νὰ ἐκχωρήσῃ τὰ ἐδάφη τὰ ὁποῖα ἀπὸ κοινοῦ ἡμεῖς καὶ ἐκεῖνοι ἀνεκτήσαμεν καὶ κατελάβομεν κατὰ τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ τούτου, ἐὰν μετὰ τῆς Βουλγαρίας ἐπιτεθῶσι κατὰ τῆς Σερβίας καὶ ἄλλαι δυνάμεις, ἔχομεν καὶ τότε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ βοηθήσωμεν τὴν Σερβίαν; Λέγοντες τοῦτο κ. Πρωθυπουργέ, δηλοῦτε καθαρῶς ὅτι ἡ ἐπιστράτευσις ἐγένετο διὰ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν πόλεμον. Κατὰ τοιαύτης σκέψεως καὶ τοιαύτης ἀποφάσεως ἐγὼ κάμνω τὸ καθῆκον μου διαμαρτυρόμενος καὶ ἡ Βουλὴ ἂς κάμῃ τὸ ἰδικόν της.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Ἂν μόνος ὁ κ. Ράλλης ἐλάμβανε τὸν λόγον δὲν θὰ ἀπήντων, ὄχι δι' ἄλλον λόγον, ἀλλὰ διότι τὰ παρ' αὐτοῦ λεχθέντα δὲν ἦσαν τί ἄλλο ἢ ἐκδήλωσις τῆς διαμαρτυρίας τὴν ὁποίαν καὶ ἡ ἀντιπολίτευσις ᾐσθάνθη τὸ καθῆκον ν' ἀπαντήσῃ διὰ τὴν παραβίασιν τῆς Ἑλληνικῆς οὐδετερότητος. Ἀλλ' οἱ ἄλλοι ὁμιλήσαντες ἐπεξέτειναν καὶ ἀλλαχοῦ τὸ ζήτημα καὶ ἔχω καθῆκον νὰ διαφωτίσω τὴν Βουλήν, ἡ ὁποία ἀληθῶς διὰ πρώτην ἴσως φορὰν ἀντιμετωπίζει τόσον κρίσιμον περίστασιν καὶ καλεῖται εἰς τόσῳ σοβαρὰν συζήτησιν.

Καὶ ἀπαντῶ πρῶτον εἰς τὸν ἐξ Ἀττικῆς πολιτευτήν, λέγων ὅτι ὅταν κατὰ Φεβρουάριον κατέλιπον τὴν Ἀρχὴν ἐκληροδότουν εἰς τὴν μετ' ἐμὲ Κυβέρνησιν ἐξωτερικὴν κατάστασιν καθ' ἣν ἡ Ἑλλὰς ἐκαλεῖτο νὰ μετάσχῃ τοῦ κοινοῦ τῶν Συμμάχων ἀγῶνος μὲ εὔφορα ἀντάλλαγματα ἐν Μ. Ἀσίᾳ χωρὶς τὴν ὑποχρέωσιν ἀπὸ μέρους της καμμιᾶς ἀντιπαραχωρήσεως. Πῶς καὶ διατί μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐμοῦ ἐκ τῆς Ἀρχῆς ἐζητήθησαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα παραχωρήσεις δὲν δύναμαι νὰ τὸ γνωρίζω. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον γνωρίζω εἶνε ὅτι, ἀναλαβὼν καὶ πάλιν τὴν Ἀρχήν, εὑρίσκομαι εἰς τὴν εὐτυχῆ θέσιν νὰ ἀνακοινώσω εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι ὄχι μόνον καὶ πάλιν παραχωρήσεις δὲν ζητοῦνται ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Σερβίας ζητηθεῖσαι, καθ' ὧν καὶ ἡμεῖς εἴχομεν ἀντιταχθῆ, ἔχασαν πλέον τὸ κῦρος των. Ὡς πρὸς τὴν ἐρώτησιν τοῦ κ. Βοζίκη ἂν ἐζητήθη στρατιωτικὴ ἐνίσχυσις ὑπὸ τῶν Συμμάχων δηλῶ ὅτι ὄντως ἠρώτησα τὰς Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως, ἂν εἰς περίστασιν καθ' ἣν βοηθοῦντες τὴν Σερβίαν κατὰ τῆς Βουλγαρίας ἠθέλομεν λάβει ἀνάγκην δυνάμεώς τινος στρατιωτικῆς θὰ ἠδύναντο νὰ μᾶς παράσχωσι τοιαύτην. Καὶ ἔσχον καταφατικὴν τὴν δήλωσιν χωρὶς καμμίαν ἄλλην ἀξίωσιν τῶν Δυνάμεων ἀπὸ μέρους τῆς Ἑλλάδος.

Ὡς πρὸς τὴν κατάθεσιν τοῦ κειμένου τῆς συνθήκης, ἀναγνωρίζει ὅτι πρέπει νὰ φωτισθῇ ἡ Βουλὴ καὶ δηλοῖ ὅτι ἤδη διαρκούσης τῆς συνεδριάσεως ἐτηλεγράφησεν εἰς τὸν κ. Πάσιτς, ζητῶν τὴν ἄδειαν τῆς ἀνακοινώσεως καὶ ἐλπίζει αὔριον— ἢ μεθαύριον νὰ εἶνε εἰς θέσιν νὰ τὴν καταθέσῃ εἰς τὴν Βουλήν.

—Ἐξηγήσεις ἐπὶ τῆς Ἑλληνοσερβικῆς συνθήκης.

Γνωρίζω ὅμως εἰς τὴν Βουλὴν ἐκεῖνο ὅπερ δύναται καὶ ἀπὸ τοῦδε νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἡ συνθήκη ἡμῶν μετὰ τῆς Σερβίας γενομένη πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ μετὰ τῆς Βουλγαρίας πολέμου εἶνε γενική, ἀμυντικῆς δὲ μορφῆς ἀλλὰ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν ἑκατέρου τῶν Κρατῶν νὰ προστρέξῃ εἰς βοήθειαν τοῦ ἄλλου ὅταν ἤθελε προσβληθῇ ὑπὸ τρίτου τινός, καὶ διαρκείας δεκαετοῦς. Ὅταν ἡ Αὐστρία ἐπετέθη κατὰ τῆς Σερβίας, ὁ κ. Πάσιτς μοὶ ἐτηλεγράφει ζητῶν τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ συμμαχικοῦ ὅρου, ἐγὼ ὑπέβαλον εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον καὶ ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν εἶτα τοῦ Βασιλέως τὴν γνώμην, ὅπως ἡ Ἑλλὰς ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν παράσχῃ εἰς τὴν σύμμαχον, νὰ φυλάξῃ τὰ νῶτα αὐτῆς μὲ τὸ ὅπλον εἰς χεῖρας εὐθὺς ὡς ἡ Βουλγαρία ἤθελεν ἐπιτεθῇ κατ' αὐτῆς ἡ Ἑλλὰς νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Βουλγαρίας. Τοῦτο καὶ ἀπεδέχθη ἡ Σερβία. Ἡ τοιαύτη δὲ στάσις τῆς Ἑλλάδος ὑπῆρξεν ἀκριβῶς ἡ δύναμις ἡ ὁποία ἀνέστειλεν ἕως τώρα τὴν Βουλγαρικὴν κατὰ τῆς Σερβίας ἐπίθεσιν. Ἔκτοτε δὲ ἡ Κυβέρνησις ἡ ὑπ' ἐμὲ δὲν ἔπαυσεν ἐπανελθοῦσα εἰς τὴν ἀρχὴν ἔχουσα τὴν γνώμην τῆς ἀπολύτου ἰσχύος τῆς Ἑλληνοσερβικῆς συμμαχίας. Τοιαύτην δὲ γνώμην περὶ τῆς ἰσχύος τῆς συμμαχίας εἶχε καὶ ἡ διαδεχθεῖσα με Κυβέρνησις τοῦ κ. Γούναρη. (Ἀναγινώσκει τὰς τότε δηλώσεις τοῦ κ. Γούναρη.) Οὐδὲ ἔχω νὰ μεταβάλω γνώμην. Ἂν διὰ Κράτη μεγάλα ἡ παραβίασις τῶν συνθηκῶν δὲν ἀποτελῇ δι' αὐτὰ κίνδυνον, διότι ἴσως ἡ ὑλικὴ ἰσχὺς καλύπτει τὴν ἰσχὺν τὴν ἠθικήν, διὰ Κράτη μικρὰ ὡς ἡ Ἑλλὰς ἡ ἀθέτησις τῶν ἐκ συνθήκης ὑποχρεώσεων θ' ἀπετέλει ἀτίμωσιν ἡ ὁποία θ' ἀνέκοπτε τὴν ἱστορικὴν αὐτῆς σταδιοδρομίαν.

Διὰ τοῦτο καὶ μόλις ἐπεστρατεύθη ἡ Βουλγαρία ἐνόμισα ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐπιστρατευθῇ καὶ ἡ Ἑλλάς, πρέπει δὲ νὰ εἴπω καὶ τοῦτο ὅτι ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ἐὰν ἡ πολιτικὴ τῆς μετ' ἐμὲ Κυβερνήσεως ὡς πρὸς τὴν γνώμην της περὶ συμμαχίας δὲν ἐδείκνυε κλονισμόν τινα ἴσως καὶ ἡ Βουλγαρία δὲν θὰ ἐνεθαρρύνετο νὰ ἐπιστρατευθῇ.

ΓΟΥΝΑΡΗΣ. Ποῖον κλονισμὸν ἐννοεῖτε;

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Ἐὰν ἡ πολιτική σας δὲν ὑπέστη ἀλλοίωσιν καὶ κλονισμόν, τότε ἀνακαλῶ ὅ,τι εἶπον, ἄλλως θὰ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἐξηγήσω εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὰς σχετικὰς ἐνεργείας σας.

ΓΟΥΝΑΡΗΣ. Ἐγὼ θὰ εἴπω, ὅ,τι ἔχω νὰ εἴπω ὅταν ὁμιλήσω, ἀλλὰ σεῖς ὀφείλετε νὰ ἐξηγήσητε τί ἐννοεῖται ὁμιλοῦντες περὶ κλονισμοῦ τῆς πολιτικῆς μου.

—Ὁ κ. Βενιζέλος ὑβρίζων τὸν τύπον.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Ἐδήλωσα ὅτι εἶμαι ἕτοιμος ν' ἀνακαλέσω ὅ,τι εἶπον, ἐὰν βεβαιοῦτε ὅτι δὲν προέβητε εἰς ἐνεργείας αἱ ὁποῖαι ἔδωκαν νὰ πιστευθῇ ὅτι ἡ γνώμη τῆς Κυβερνήσεώς σας διὰ τὴν Ἑλληνο-Σερβικὴν συνθήκην δὲν ἠλλοιώθη. Ἄλλως εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ὁμιλήσω εὐρύτερον.—Ὁ κ. Βενιζέλος συνεχίζων ἀναπτύσσει ὄχι μόνον τὰς ἠθικὰς ὑποχρεώσεις ἀλλὰ καὶ τὸ συμφέρον ὅπερ ἔχομεν ἐπέβαλλον νὰ ταχθῶμεν παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν συμμάχων εὐθὺς ὡς ἤθελεν ἡ συμμαχικὴ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ.—Εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ κ. Θεοτόκη τί θὰ πράξωμεν ἐὰν πρόκειται ν' ἀντιμετωπίσωμεν καὶ ἄλλας δυνάμεις, πρέπει νὰ ἀπαντήσω εἰς τοῦτο. Δὲν εἶπα οὔτε θὰ εἴπω ὅτι πρέπει νὰ πολεμήσωμεν ὡς πρὸς τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Αὐστρίαν. Θὰ ἦτο βεβαίως λυπηρὸν τοῦτο, ἐὰν ἡ ἀνάγκη ἤθελε μᾶς φέρῃ ἀντιμετώπους νὰ κάμωμεν καὶ πάλιν ὅ,τι ἡ τιμή μας ἐπιβάλλει, [illegible] εἶνε ἡ πολιτικὴ τῆς Κυβερνήσεως. Εἰς ὅσα δὲ ὀγκώδη δύναμαι νὰ εἴπω ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα παρέταξα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, ἔχω νὰ προσθέσω ὡς τὸ μεγαλεῖτερον καὶ ἀκαταμάχητον τοῦτο ὅτι τὴν πολιτικὴν ταύτην οἰκοδόμησε καὶ ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς κατὰ τὰς ἐκλογάς. Ἔχω δὲ νὰ ἐκφράσω τὴν λύπην μου καὶ ἀπευθύνομαι πρὸς τὸν τύπον ὅτι εὑρέθησαν ἐφημερίδες ἀργυρώνητοι, αἱ ὁποῖαι ἐξεχώρησαν τὸν κάλαμον αὐτῶν εἰς ξένην προπαγάνδαν, ὅπως, εἰς τὰς ὥρας αὐτὰς τῶν μεγάλων καὶ σοβαρῶν κινδύνων τῆς πατρίδος καθ' ἃς πάντες οἱ ἐν τῇ Βουλῇ δυνάμενοι νὰ φέρωσιν ἔγκυρον γνώμην ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπιστρατεύσεως τοὐλάχιστον εὑρέθησαν σύμφωνοι, ἐνσπείρωσιν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ στρατευομένου λαοῦ τὸ δηλητήριον τῆς ἀμφιβολίας καὶ τοῦ δισταγμοῦ, ἐὰν εἶνε ἀναγκαῖαι αἱ θυσίαι αἱ ὁποῖαι ζητοῦνται διὰ τὴν τιμὴν καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς Πατρίδος του. (Παρατεταμένα χειροκροτήματα ἐξ ὅλων τῶν σημείων.)

—Ἀναστατώσεις ἐν τῇ Βουλῇ.

Εἰς τὰς σκαιοτάτας ταύτας καὶ ὀδιωτάτας ὕβρεις καὶ συκοφαντίας τοῦ κ. Βενιζέλου ἀπὸ τοῦ βήματος αὐτοῦ τῆς Βουλῆς ἐπηκολούθησεν ἀναστάτωσις. Οἱ πρακτικογράφοι τῶν ἐφημερίδων ἠγέρθησαν σύσσωμοι νὰ ἀποχωρήσωσι καὶ τοῦτο ἠρέθισε τὸν κ. Βενιζέλον καὶ τινὰς τῶν φίλων του οἵτινες ἐξετράπησαν εἰς νέας ὕβρεις.

—Φύγετε λοιπὸν πουλημένοι, κραυγάζει πρὸς αὐτούς, ὁ κ. Ξηρός.

—Πουλημένος, εἶσαι σύ, ἀσυνείδητε!

—Ἐπαίσχυντον ὄργανον τῆς Ἀγγλίας!

—Μᾶς ὑβρίζει διότι τὸν ἐλέγχομεν.

Κραυγάζουσιν ἀπαντῶντες εἰς τὰς ὕβρεις οἱ πρακτικογράφοι ἐκ τοῦ θεωρείου των.

Καὶ οὕτω ἐπακολουθεῖ πανδαιμόνιον.

Τῇ ἐπεμβάσει τῆς Κρητικῆς Χωροφυλακῆς ἀποκαθίσταται ἡσυχία εἰς τὰ θεωρεῖα καὶ ἠρεμία ἐν τῇ αἰθούσῃ.

—Μετὰ τὸ ἐπεισόδιον.

Ὁ κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ συνεχίζων, ἐπαναλαμβάνει ἐντονώτερον τὰ περὶ ἀργυρωνήτων ἐφημερίδων καὶ ἐπανέρχεται εἰς ἐλατὰ ἐπιχειρήματά του, μὲ τὰ ὁποῖα ὑποστηρίζει σταθερῶς καὶ ἐμμόνως τὴν ἀνάγκην, ὅπως μείνωμεν πιστοὶ εἰς τὴν μετὰ τῆς Σερβίας συμμαχίαν ἡμῶν ὄχι μόνον διὰ τὴν τιμήν μας, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ συμφέρον μας. Ἐκφράζει δ' ἐν τέλει τὴν πλήρη αὐτοῦ αἰσιοδοξίαν περὶ τοῦ ὅτι καὶ πάλιν καὶ τὴν ἀκεραιότητα αὐτῆς θὰ διατηρήσῃ ἡ Ἑλλὰς καὶ τὸ μέλλον τοῦ θὰ ἐξασφαλίσῃ ὁ Ἑλληνισμός.

Ὁ κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ λέγει ὅτι ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἠγωνίσθη ὄχι νὰ παρατάξῃ ἐπιχειρήματα, ἀλλὰ νὰ μεταδώσῃ πεποιθήσεις. Ἀντικρούων δὲ αὐτὸν εἰς ὅσα εἶπε, λέγει, ὅτι ἡ Τετραπλῆ ἦρε τὰς ἀξιώσεις περὶ παραχωρήσεων Ἑλληνικῶν εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ὄχι ἀπὸ τὰς ἐνεργείας τῆς Κυβερνήσεως ἀλλ' ὅταν ἐπείσθησαν ὅτι ἡ Βουλγαρία δὲν θὰ εἶνε μὲ τὸ μέρος των. Κατακρίνει εἶτα τὸν Πρωθυπουργὸν βλέποντα πάντοτε ἀντιπολιτευτικὰς τάσεις καὶ λέγει ὅτι αὐτὸς —ὁ κ. Θεοτόκης—βαίνων πρὸς τὸ τέρμα τοῦ βίου του δὲν κάθηται ἐκεῖ διὰ ν' ἀντιπολιτευθῇ.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Δὲν εἶπον τοῦτο. Μὲ παρεξηγήσατε.

Ὁ κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ ἐξακολουθῶν ἐπιμένει εἰς τὴν γνώμην του, ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις τῶν συμμαχικῶν ὑποχρεώσεων ἡμῶν ἀπέναντι τῆς Σερβίας ἐπὶ κινδύνῳ ν' ἀντιμετωπίσωμεν καὶ ἄλλας Δυνάμεις πλὴν τῆς Βουλγαρίας, ἄγει εἰς συμμετοχὴν ἡμῶν εἰς τὸν πόλεμον καὶ συνεπῶς εἰς ὄλεθρον. Ἐκθέτετε τὴν Ἑλλάδα εἰς τὸ πλευρὸν τῆς Συνεννοήσεως καὶ ἔχετε ἐκεῖ ἀφ' ἑνὸς τὴν Ρωσσίαν ὑποστηρίζουσαν τὴν ἐπέκτασιν τοῦ Σλαυϊσμοῦ, τὴν Ἰταλίαν ἀφ' ἑτέρου ζητοῦσαν τὴν Β. Ἤπειρον, τὰς νήσους, ἀκόμη καὶ τὴν Κέρκυραν δι' ἑαυτὴν καὶ ἐκεῖθεν τὴν Ἀγγλίαν, ἡ ὁποία ἐφεῦρε τὴν μέθοδον τῶν παραχωρήσεων πρὸς τοὺς Βουλγάρους εἰς βάρος μας. Μένει μόνον ἡ Γαλλία ἡ οὐδὲν δυναμένη νὰ πράξῃ μόνη ὑπὲρ ἡμῶν. Διὰ τοῦτο φρονῶ ὅτι ἐπιβάλλεται νὰ ἐξακολουθήσετε, κύριε πρωθυπουργέ, τὴν πολιτικὴν τῆς οὐδετερότητος καὶ νὰ μὴ ἐκθέσητε τὴν χώραν εἰς τὴν ἐχθρότητα δύο Μεγάλων Δυνάμεων ἐπὶ μεγάλῳ κινδύνῳ τοῦ μέλλοντος τοῦ Ἔθνους.

—Οἱ φίλοι ἢ οἱ ἐχθροί μας.

Ὁ κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ἐπεξηγεῖ πρῶτον, ὅτι οὐδένα ἠθέλησε νὰ θίξῃ προσωπικῶς καὶ παρατηρεῖ ἔπειτα ὅτι εἰς ὅλην τὴν ἐπιχειρηματολογίαν τοῦ ὁ κ. Θεοτόκης οὐδὲν ἀντέταξεν. Ἀρκεῖ νὰ ὑπομνήσω ὅτι περὶ τῆς Συνθήκης ἡμῶν μετὰ τῆς Σερβίας, ἡ ὁποία εἶνε καὶ ἡ βάσις τῆς συζητήσεως οὐδὲν εἶπε. Εἶπε μόνον ὅτι ὠθοῦμεν τὴν Ἑλλάδα εἰς τὰς ἀγκάλας ὁμάδος ἐχθρικῆς πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν ἀπομακρύνομεν ἀπὸ ἄλλων οἱ ὁποῖοι εἶνε οἱ φίλοι μας.

ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Δὲν εἶπον τοῦτο.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Ἢ κἂν οἱ ἀδιάφοροι.

ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Ἴσως τοῦτο.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Ἀλλ' ἡ μακροχρόνιος κατεύθυνσις τῶν γνωμῶν τοῦ κ. ἐκ Κερκύρας πολιτευτοῦ πρὸς ὡρισμένην πολιτικὴν ἔκαμεν αὐτὸν νὰ βλέπῃ ἐχθρὸν τὴν Ρωσσίαν, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν· ὀφείλω νὰ δηλώσω ὅτι ὁ Σλαυϊκὸς κίνδυνος δὲν εἶνε ὁ Ρωσσικὸς ὡς νομίζει ὁ κ. Θεοτόκης. Εἶνε ὁ νότιος Σλαυϊκὸς καὶ τοῦτον ὀφείλομεν νὰ ἀποκρούσωμεν. Διὰ τὴν Ἰταλίαν ἔχω νὰ εἴπω ὅτι ὁ κ. Θεοτόκης δὲν ἔβλεπε τὸν ἐξ αὐτῆς κίνδυνον ὅταν ἡ Ἰταλία ἦτο εἰς τὸ πλευρὸν τῆς Γερμανίας πρὸς τὴν ὁποίαν αἱ συμπάθειαί του. Ἡ Ἀγγλία ἀληθῶς ἐδάνεισε πολὺν φιλοβουλγαρισμὸν εἰς τὸν ὁποῖον εἴμεθα καὶ ἡμεῖς ὑπαίτιοι διὰ τῆς ἀπὸ τοῦ Ρωσσοτουρκ. πολέμου ἀδρανοῦς πολιτικῆς μας, ὑπεστήριξεν ὅμως ἡμᾶς κατόπιν ὅταν διὰ τῶν δύο πολέμων ἐδείξαμεν ποῖοι εἴμεθα καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῆς Κρήτης καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῶν νήσων. Τοῦτο βλέπω ἐγὼ εἰς τὰς Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως. Εἰς δὲ τὰς Δυνάμεις τῆς Διπλῆς, τὰς ὁποίας τιμῶ διὰ τὸ ἐκπολιτιστικὸν ἔργον των βλέπω δυστυχῶς τὴν Τουρκίαν μὲ τὴν ὁποίαν εἴμεθα εἰς ὁμαλὰς σχέσεις, ἀλλὰ τὰ συμφέροντα τῆς ὁποίας ὄχι τὰ φυσικὰ ἀλλ' ὡς τὰ ἔθεσαν οἱ ἀνώτεροι πολιτικοί της εἶνε νῦν ἄντικρυς ἀντίθετα πρὸς τὰ ἴδικά μας. Ἐπανά-

λαμβάνω λοιπὸν καὶ πάλιν ὅτι τοῦτο ἔχομεν τὸ συμφέρον νὰ εἴμεθα δι' οὓς ἐξέθηκα λόγους καὶ οὓς δὲν ἀνήρεσεν ὁ κ. Θεοτόκης, μὲ τοὺς συμμάχους μας.

Τὴν 8ην καὶ 1)2 διακόπτεται ἡ συνεδρίασις διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν δεκάτην.

— Τὸ ζήτημα τῶν παραχωρήσεων.

Ὁ κ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ ἄρχεται ἀποκρούων τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ περὶ τῶν παραχωρήσεων, αἱ ὁποῖαι ἠξιώθησαν παρὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ ὑπὲρ τῆς Βουλγαρίας. Δὲν εἶνε λέγει, ἀληθὲς ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Κυβερνήσεως τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ εἶχε ταφῆ τὸ ζήτημα τῶν παραχωρήσεων καὶ ἐπὶ τῆς ὑπ' ἐμὲ Κυβερνήσεως ἀνέκυψεν. Ἤδη ἡ ἰδέα περὶ παραχωρήσεων ἤρχισε συζητουμένη ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου 1914. Ἀλλ' ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐνῷ εἶχεν ἓν τηλεγράφημα τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας διὰ τοῦ ὁποίου ἐδηλοῦτο ὅτι, ἂν πρόκειται νὰ προσεταιρισθῶσι τὴν Βουλγαρίαν αἱ Δυνάμεις τῆς Ἀντάντ, θὰ ἐκχωρήσωσιν αὐτῇ Σερβικὰ ἐδάφη καὶ τοῦτο ἴσως ἐξελάμβανεν τὸ θάψιμον τῶν παραχωρήσεων. Λησμονεῖ ὅμως ὅτι τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἢ τὴν ἐπαύριον τοῦ τηλεγραφήματος τούτου, οὗτος ὁ ἴδιος υἱοθέτει τὴν ἰδέαν τῶν παραχωρήσεων καὶ προσεπάθει νὰ τὴν ἐπιβάλῃ ὡς ἰδίαν πολιτικήν. Τί συνέβη λοιπόν; Διεῖδεν ἆρά γε ὅτι ἐνυπῆρχεν ἀκόμη εἰς τὰς διαθέσεις τῆς Ἀντὰντ ἡ πρόθεσις Ἑλληνικῶν παραχωρήσεων εἰς τὴν Βουλγαρίαν; Ἀναμφισβητήτως τοῦτο προκύπτει. Δὲν εἴμεθα ἑπομένως, ἡμεῖς οἱ ὁποῖοι προεκαλέσαμεν τὴν ἐπανάληψιν τῆς τοιαύτης ἀξιώσεως. Οὔτε εἶνε ὁ κ. Πρωθυπουργός, ὁ ὁποῖος μόλις ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἀρχὴν τὰς ἔθαψε πάλιν. Τὰς ἀξιώσεις περὶ παραχωρήσεων τὰς ἔθαψεν αὐτὴ ἡ Βουλγαρία στραφεῖσα πρὸς τὴν ἀντίπαλον ὁμάδα ἐξ οὗ καὶ ἐστάλησαν Ἀγγλογαλλικὰ στρατεύματα εἰς Μακεδονίαν διὰ ν' ἀντιμετωπίσωσι τὴν Βουλγαρίαν, διὰ τοῦτο καὶ μόνον μετὰ τὴν ἀπόβασιν τῶν ξένων στρατευμάτων ἔκαμαν εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργὸν τὴν δήλωσιν ὅτι δὲν ὑφίσταται ζήτημα παραχωρήσεων πρὸς τὴν Βουλγαρίαν.

Ἀναφερόμενος εἶτα εἰς τὴν κυρίως συζήτησιν ὁ κ. Γούναρης λέγει ὅτι οὐδεὶς θὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι δὲν πρέπει νὰ τηρήσωμεν τὰς συμμαχικὰς ἡμῶν ὑποχρεώσεις, ἀλλὰ πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ποῖαι εἶνε αἱ ὑποχρεώσεις ἡμῶν ἐφ' ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἐδῶ τὴν συνθήκην. Διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ προκαλέσῃ ὁ κ. πρωθυπουργὸς τὴν τοιαύτην συζήτησιν, ἀφοῦ ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ ὅτι εἶνε ἀναγκαῖον νὰ γνωρίζῃ αὐτὴν ἡ Βουλὴ καὶ θὰ τὴν καταθέσῃ αὔριον ἢ μεθαύριον. Ὁ κ. πρωθυπουργὸς ὅμως εἶπέ τινα περὶ τῆς συνθήκης τὰ ὁποῖα ὠνόμασεν οὐσιώδη. Θὰ εἴπω καὶ ἐγὼ ἄλλα τὰ ὁποῖα θεωρῶ οὐσιώδη. Πλὴν τῆς πολιτικῆς ὑπάρχει ὡς παράρτημα αὐτῆς καὶ ἡ στρατιωτικὴ συνθήκη ἡ καθορίζουσα τὸν σκοπὸν τῆς πρώτης. Ἀλλὰ ἐφηρμόσθη ποτὲ ἡ συνθήκη αὕτη; Ὅταν ἐγίνοντο οἱ διωγμοὶ τῆς Τουρκίας ἡ Ἑλλὰς ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Σερβίαν τὴν δήλωσιν ἂν καθ' ἣν περίπτωσιν συνεκρουούμεθα πρὸς τὴν Τουρκίαν θὰ ἐξεπλήρου τὸν συμμαχικὸν ὅρον τῆς συνδρομῆς καὶ ἡ συνθήκη δὲν ἐκρίθη ἐφαρμοστέα.

Ὅταν ὁ κ. Πάσιτς ἐζήτει τὴν συνδρομὴν τῆς Ἑλλάδος μὲ τὴν πρώτην ἐπίθεσιν τῆς Αὐστρίας ἐναντίον τῆς Σερβίας καὶ πάλιν δὲν ἐφηρμόσθη ἡ συνθήκη, τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τὴν 24 Ὀκτωβρίου 1914 τὸ αὐτὸ καὶ κατὰ τὴν 12 Ἰανουαρίου 1915 ὅταν πάλιν ἐζητήθη ἡ συνδρομὴ τῆς Ἑλλάδος. Εἰς τέσσαρας λοιπὸν περιπτώσεις δὲν ἐφηρμόσθη ἡ συνθήκη μετὰ τῆς Σερβίας. Ἀλλὰ καὶ ἀφ' ἧς ἡ Σερβία ἐδέχθη νὰ προβῇ εἰς παραχωρήσεις πρὸς τὴν Βουλγαρίαν, ἡ συμμαχία Ἑλλάδος καὶ Σερβίας δὲν ὑφίσταται. Νομίζω ἑπομένως ὅτι τὴν ὕπαρξιν ἢ μὴ ὕπαρξιν τῆς ὑποχρεώσεως ἡμῶν ταύτης θὰ τὴν κρίνῃ τις πάντως μόνον ἐκ τοῦ μεμονωμένου γεγονότος Βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως ἐναντίον τῆς Σερβίας ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὰς περιπτώσεις αἱ ὁποῖαι θὰ μᾶς ὁδηγήσωσι νὰ πράξωμεν κατὰ τὸ συμφέρον μας. Ἂν ἡ Βουλγαρία ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Σερβίας, ἡ σύμπραξις ἡμῶν μετὰ τῆς Σερβίας ἀναμφισβητήτως συμβαδίζει μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ συμφέροντος τὸ ὁποῖον εἶνε νὰ μὴ ἀφεθῇ ἡ Βουλγαρία νὰ ἐπεκταθῇ εἰς βάρος ἡμῶν. Ἀλλὰ τότε πῶς ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἐδέχθη τὰς Σερβικὰς ὑπὲρ τῆς Βουλγαρίας παραχωρήσεις; δὲν ἐφοβήθη τότε ὅτι διεταράσσετο ἡ ἰσορροπία τῆς Βαλκανικῆς.

ΠΩΠ. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἰδικῆς σας Κυβερνήσεως ἐγένοντο παρόμοιαι προτάσεις περὶ παραχωρήσεων Σερβικῶν καὶ ποία ἦτο ἡ ἰδική σας ἀπάντησις;

— Ὑπεράσπισις τοῦ τύπου.

ΓΟΥΝΑΡΗΣ. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ τῆς ἐμῆς Κυβερνήσεως ἐγένοντο προτάσεις μόνον διὰ τὰς Ἑλληνικὰς παραχωρήσεις. Ἐξακολουθῶν ὁ κ. Γούναρης ὑποστηρίζει ὅτι τὴν ἐξασφάλισιν τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου, δὲν δυνάμεθα νὰ προδικάσωμεν ἀπὸ σήμερον. Οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα ὅσον καὶ ἂν εἶνε μεγάλος νὰ βεβαιώσῃ ὁποία θὰ εἶνε μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου ἡ κατάστασις, ὥστε ἀπὸ τοῦδε νὰ καθορίσῃ ὁποία θὰ εἶνε καὶ ἡ θέσις ἡμῶν. Τοῦτο μόνον πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι εὑρισκόμεθα ἐν τῷ μέσῳ κολοσσιαίας καταιγίδος καὶ συμφέρον καὶ καθῆκον ἔχομεν νὰ προσπαθήσωμεν ν' ἀποφύγωμεν τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ συντριβῶμεν ὑπὸ τῆς καταιγίδος ταύτης, ἔχοντες μόνον ὑπ' ὄψει τὰ καθαρῶς ἑλληνικὰ συμφέροντα. Τοῦτο δὲ θὰ ἐπιτύχωμεν παραμένοντες ἐν αὐστηρᾷ οὐδετερότητι, ἕτοιμοι νὰ κινηθῶμεν μόνον ὅταν τὰ καθαρῶς ἑλληνικὰ συμφέροντα ἤθελον ἀπειληθῆ. Ἡ πολιτικὴ τῆς οὐδετερότητος εἶνε ἡ φυσικὴ πολιτική, φυσικὴ δὲ πολιτικὴ εἶνε ἡ πολιτικὴ τῆς εἰρήνης εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀποβλέπουν ὅλα τὰ Κράτη, ἡ πολεμικὴ πολιτικὴ εἶνε ἐπιβεβλημένη μόνον, ὅταν εἶνε ἄμεσος ὁ κίνδυνος τῶν συμφερόντων ἡμῶν, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν μᾶς ἀπέδειξεν ὁ κ. Πρωθυπουργός. Ἐκτιθέμενοι σήμερον εἰς ἕνα πόλεμον παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Τετραπλῆς ἐναντίον τῆς Βουλγαρίας ὁδηγοῦμεν τὴν χώραν εἰς καταστροφήν. Ἂν προκληθῶμεν ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας, τότε βεβαίως θὰ κάμωμεν τὸ καθῆκόν μας. Δὲν πρέπει ὅμως ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ προκαλέσωμεν ἡμεῖς τὴν σύγκρουσιν.

Ὁ κ. Γούναρης ἀντικρούει εἶτα τὸ ὅτι προέβη ὡς πρωθυπουργὸς εἰς ἐνέργειάν τινα ἐκ τῆς ὁποίας νὰ νομίσῃ ἡ Βουλγαρία, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν θὰ ἐνόμιζεν ἰσχύουσαν τὴν Ἑλληνοσερβικὴν συμμαχίαν εἰς περίπτωσιν βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως κατὰ τῆς Σερβίας.

Εἰς τὸ τέρμα τοῦ λόγου του ὁ κ. Γούναρης ἐπιτίθεται σφοδρῶς κατὰ τοῦ κ. Βενιζέλου διὰ τὰς ὕβρεις τὰς ὁποίας ἐξεστόμισεν ἐναντίον τοῦ Τύπου καὶ λέγει ὅτι εἶνε αὐτόχρημα αἶσχος νὰ ἐπιρρίπτωνται μομφαὶ καὶ κατηγορίαι ἐναντίον τοῦ Τύπου, ὅστις εἰργάσθη πατριωτικῶς καὶ μὲ περισσότερον ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων καὶ ἐξορκίζει τὴν Βουλὴν νὰ παύσῃ τοὺς τοιούτους ὑπαινιγμούς, προσκαλεῖ δὲ τὸν κ. Πρωθυπουργὸν νὰ καταγγείλῃ ὡρισμένας πράξεις καὶ νὰ μὴ κατηγορῇ δι' ὕβρεων τὸν Τύπον. (Χειροκροτήματα πανταχόθεν ζωηρά). Καταλήγων, λέγει ὅτι ὀφείλει τὸ Ἔθνος καὶ ἡ Βουλὴ νὰ συσσωματωθῇ καὶ νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων. (Χειροκροτήματα).

— Ἡ ἀπάντησις τοῦ κ. Βενιζέλου.

Ὁ κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ, ἀπαντῶν, εἰς τὸν κ. Γούναρην, λέγει ὅτι αἱ προτάσεις παραχωρήσεων πρὸς τὴν Σερβίαν ἐκ μέρους τῆς Τετραπλῆς, δὲν ἀποδεικνύουν ὅτι δὲν ἔδειξε τουλάχιστον ἀδεξιότητα ὁ κ. Γούναρης κατὰ τὴν πεντάμηνον διαχείρισιν τῶν κοινῶν. Ἡ μὴ ἐφαρμογὴ τῆς συνθήκης τετράκις, ὡς ἰσχυρίσθη ὁ ἀξιότιμος ἐκ Πατρῶν πολιτευτής, δὲν ἀποδεικνύει ὅτι αὕτη ἔπαυσε νὰ ὑφίσταται. Ἡ αἴτησις τῆς Σερβίας πρὸς ἡμᾶς περὶ συναινέσεως εἰς τὰς παραχωρήσεις ἀπετέλει ἀκριβῶς αἴτησιν ἀναγνωρίσεως τῆς συνθήκης.

Ὁ Εὐρωπαϊκὸς πόλεμος ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπηρέασε τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν πολὺ μᾶλλον τὴν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Σερβίας συνθήκην, συνθήκην ἀμυντικήν, πολέμου ἀκριβῶς. Ἀκολούθως ὑπενθυμίζει τὴν δήλωσιν τῆς Κυβερνήσεως Γούναρη ὅταν ἀνέλαβε τὴν ἀρχὴν περὶ καθήκοντος συμμαχίας. Ἀποχωρῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ὅτι ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως ἐνέκρινε τὸ μέτρον τῆς ἐπιστρατεύσεως ἀπορεῖ πῶς ὁ κ. Γούναρης ζητεῖ νὰ παραταθῇ ἡ ἐπιστράτευσις ἄνευ πολέμου.

Ὁμιλεῖ καὶ πάλιν περὶ τῆς ἰσορροπίας τῶν Κρατῶν τοῦ Αἵμου καὶ λέγει ὅτι ἂν δὲν ἀναμιχθῶμεν εἰς τὸν πόλεμον δὲν θὰ ἔχωμεν δικαιώματα νὰ παρακαθήσωμεν εἰς τὸ Συνέδριον τῆς εἰρήνης ἐὰν ἡ Βουλγαρία θὰ μετάσχῃ.

Ὁμιλεῖ περὶ τῆς πολιτικῆς τὴν ὁποίαν διετύπωσεν ὅτε ἐζήτει τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τῆς ἀποστολῆς μιᾶς μεραρχίας, ἀλλ' ἔπειτα κατεβλήθη προσπάθεια νὰ διαστραφῇ τὸ φρόνημα καὶ νὰ πιστευθῇ ὅτι ἡ Κυβέρνησις ἐπολιτεύετο ἀντεθνικῶς.

ΓΟΥΝΑΡΗΣ. Οὐδεὶς ἀπεπειράθη διαστροφὴν φρονήματος.

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ. Τὰ γνωρίζομεν ὅλα αὐτὰ τὰ γενόμενα πρὸς ἐπικράτησιν εἰς τὰς ἐκλογάς. Ἀλλ' ὁ λαὸς διὰ τῶν ἐκλογῶν μοὶ ἐνεπιστεύθη καὶ πάλιν τὴν διακυβέρνησιν τῶν κοινῶν. Ὑπεραμύνεται εἶτα τῆς πολιτικῆς του κατὰ τὴν παρελθοῦσαν πρωθυπουργίαν του. Λέγει κατόπιν ὅτι δὲν ἀνέμενεν ἀπὸ πολιτευτὴν τῆς περιωπῆς τοῦ κ. Γούναρη νὰ θέσῃ ἐν ἥσσονι μοίρᾳ τοὺς ἐκλογεῖς καὶ νὰ ἰσχυρίζεται ὅτι τὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ διερμηνεύει ὁ Τύπος.

Ἐρχόμενος εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἐξυβρίσεως τοῦ Τύπου λέγει ὅτι δὲν ὕβρισεν ὁλόκληρον τὸν Τύπον, ἀλλὰ μερίδα αὐτοῦ, ἡ ὁποία ἐγένετο ὄργανον ἑνὸς ἀσυνειδήτου καὶ ἐξορίστου ξένου (ἐννοεῖ τὸν Σέγκ), ἐνίων ἐφημερίδων αἵτινες εἰς διάστημα 24 ὡρῶν μετήλλαξαν πολιτικὴν καὶ ἐγένοντο ὑπηρέται ξένων συμφερόντων. Ἀντιθέτως δὲ ὑπῆρξε μερὶς τοῦ Τύπου, ἥτις ἐξυπηρέτησε τὴν ἐθνικὴν πολιτικὴν τοῦ μεγάλου κόμματος. Λέγει κατόπιν, δὲν εἶνε ἀληθὴς ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ κ. Γούναρη ὅτι ἤθελεν ἡ Κυβέρνησις νὰ τρομοκρατήσῃ τὸν Τύπον. Ἀναφέρει τὰς ἐλευθερίας ἃς εἶχεν ὁ Τύπος κατὰ τοὺς πολέμους ὅτε διετέλει ὑπὸ τὸν στρατιωτικὸν νόμον, τὸν ὁποῖον καὶ τώρα δὲν ἐφήρμοσεν ἡ Κυβέρνησις ἐλπίζουσα ὅτι ἡ ἐκτρεπομένη μερὶς τοῦ Τύπου θὰ συνετισθῇ.

Σεῖς ἐζητήσατε νὰ τρομοκρατήσετε τὸ κόμμα ὑπερδιευθύνω. Εἶχον ἀπέλθει τῆς ἀρχῆς ὄχι διότι δὲν εἶχον τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ διότι διεφώνησα ἁπλῶς πρὸς τὸ Στέμμα ἐπὶ ὡρισμένου σημείου. Μὲ κατηγορεῖ ἐπὶ τρομοκρατίᾳ ὁ κ. Γούναρης ἐνῷ εἶνε γνωστὸν ὅτι ἐτρομοκράτησεν ἡ Κυβέρνησίς του ἐμὲ εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἐπετράπη ἐπανερχόμενον ἐκ Πατρῶν ἡ ἔξοδος εἰς τὸν τρομοκρατούμενον Πειραιᾶ, ἐμὲ ὅστις προσέφερα τόσας ὑπηρεσίας εἰς τὸ Ἔθνος.

Καταλήγων λέγει ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀποβλέπωμεν εἰς τὰ σήμερον γινόμενα ὅσον ἀφορᾷ τὴν πολεμικὴν κατάστασιν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ μέλλον. Ἐὰν ἐπιτρέψωμεν ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ συμμάχου ἡμῶν, τότε καὶ ἡμεῖς εὑρισκόμεθα ἐν κινδύνῳ. Λέγει κατόπιν ὅτι ἡ κατηγορία τοῦ κ. Θεοτόκη ὅτι πιστεύει τὰ πάντα εὐκόλως, δὲν ἔχει θέσιν καὶ ἀναφέρει παραδείγματα ὅπως ἀποδείξῃ ὅτι εἰς τὴν πίστιν αὐτοῦ καὶ τῶν ὑπουργῶν καὶ τοῦ λαοῦ ὀφείλεται ἡ ἐπιτυχία τοῦ παρελθόντος ἀγῶνος.

Προκειμένου νὰ ὁμιλήσῃ ὁ κ. Τσουκαλᾶς γίνεται διακοπὴ 10 λεπτῶν.

Ὁ κ. ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι ἡ συζήτησις ἐξηντλήθη ὅσον ἀφορᾷ τὴν μεταξὺ Σερβίας καὶ Ἑλλάδος συμμαχίαν. Ὁ ἀξιότιμος ὅμως Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἀνέφερε καὶ ἄλλους λόγους δι' οὓς ἡ Ἑλλὰς ὀφείλει νὰ δράσῃ. Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι σήμερον ἐπίθεσις τῆς Βουλγαρίας κατὰ τῆς Σερβίας δὲν εἶνε ζήτημα Βαλκανικόν, ἀλλ' Εὐρωπαϊκόν, ἐφόσον αὐταὶ αἱ Δυνάμεις τῆς Συνεννοήσεως ἀναγνωρίζουν ὅτι ἡ ἐπίθεσις κατὰ τῆς Σερβίας θὰ ἐσημείωνε πόλεμον κατ' αὐτῶν. Λέγει εἶτα ὅτι ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως ἡ νίκη τῆς Τετραπλῆς κατὰ ξηρὰν εἶνε ἀδύνατος. Ἀναφέρει κατόπιν τοὺς κινδύνους οὓς διατρέχει ἡ Ἑλλὰς ἀναμιγνυομένη εἰς τὸν πόλεμον. Πλέκει κατόπιν τὸ ἐγκώμιον τοῦ Τύπου, ὅστις ὑπηρέτησε τὴν πατρίδα καὶ διαμαρτύρεται ἐντονώτατα διὰ τὰς ὕβρεις τοῦ πρωθυπουργοῦ.

Ὁ κ. Ζ. ΙΑΤΡΟΥ ὑπεραμύνεται ζωηρότατα τοῦ Τύπου καὶ πλέκει ἐξαιρετικὸν ἐγκώμιον ὑπὲρ τῶν ἐφημερίδων. Ἐπιτίθεται δριμύτατα κατὰ τοῦ κ. Βενιζέλου, ὅστις ὑποτιμᾷ τὴν τετάρτην δύναμιν τοῦ Κράτους. Ὁ Τύπος ἔχει περγαμηνὰς ὑπὲρ αὐτοῦ διὰ τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ πρὸς τὸ Ἔθνος. Ὤφειλεν ὁ κ. Βενιζέλος νὰ μεταχειρισθῇ εὐλαβεστέραν γλῶσσαν διὰ τὸν Τύπον. Διότι περισσότερον παντὸς ἄλλου αὐτὸς δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ ὅτι ὁ Τύπος τὸν ἐδημιούργησεν οἷος εἶνε. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑβρίζεται ὁ Τύπος κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

Ὁ κ. ΚΑΖΑΝΖΗΣ ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ κ. Βενιζέλου, διότι δι' ὅσων εἶπε περὶ κοινοβουλευτικῶν κανονισμῶν ζητεῖ νὰ στραγγαλίσῃ τὴν φωνὴν τοῦ Κοινοβουλίου.

— Ζήτημα ἐμπιστοσύνης.

Ὡμίλησαν οἱ κ. κ. Δίγκας καὶ Τριανταφυλλάκος.

— Ἡ Ψηφοφορία.

Κηρυχθείσης ἐν τέλει τῆς συζητήσεως περαιωμένης δέκα ἐκ τῶν βουλευτῶν, κατὰ τὰ κεκανονισμένα, ὑποβάλλουν δι' ἑνὸς τούτων τὴν ἑξῆς πρότασιν:

«Ἡ Βουλὴ μετὰ τὰ λεχθέντα, ἐγκρίνουσα τὰς δηλώσεις τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκφράζουσα τὴν ἐμπιστοσύνην της πρὸς αὐτήν, μεταβαίνει εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν».

Τὴν 4.20' πρωϊνὴν ἄρχεται ἡ ψηφοφορία δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως καὶ ἔληξε τὴν 4.15' π. μ.

Ἐψήφισαν ἐν ὅλῳ 257, ἐξ ὧν 142 ὑπὲρ τῆς Κυβερνήσεως καὶ 102 κατ' αὐτῆς, 13 δὲ ἠρνήθησαν ψῆφον, ἐν οἷς οἱ 8 ὑπουργοὶ καὶ τὴν 5 πρωϊνὴν ἐλύθη ἡ συνεδρία.

— Δηλώσεις τοῦ κ. Βενιζέλου

Μετὰ τὴν λύσιν τῆς συνεδρείας συνεκεντρώθησαν παρὰ τῷ κ. Βενιζέλῳ οἱ φίλοι αὐτοῦ πρὸς οὓς εἶπε τὰ ἀκόλουθα.

— Δὲν διστάζω, κύριοι, νὰ ὁμολογήσω, ὅτι ἡ μεταξὺ τοῦ Στέμματος καὶ τῆς Κυβερνήσεως διαφωνία ὑπῆρχε λανθάνουσα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Διατάγματος τῆς ἐπιστρατεύσεως. Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ὑπέγραψε μὲν τὸ Διάταγμα τοῦτο ἀλλ' ἐπεφυλάχθη νὰ καθαρίσῃ τὸ ζήτημα τῶν συμμαχικῶν ὑποχρεώσεων πρὸς τὴν Σερβίαν εἰς εὐθετώτερον χρόνον. Συνέστησεν ὅμως τότε ὁ Βασιλεὺς νὰ παραμείνῃ ἡ Κυβέρνησις εἰς τὴν ἀρχὴν μέχρις οὗ θὰ ἤρχετο ἡ στιγμὴ καθ' ἣν θὰ ἐπεβάλλετο ἐκ τῶν πραγμάτων ὅπως τεθῇ ἐπὶ τάπητος τὸ ζήτημα τῶν συμμαχικῶν ὑποχρεώσεων τῆς Ἑλλάδος.

Τοσοῦτον δὲ μᾶλλον καθ' ὅσον οὐ μόνον διαφωνία, ἀλλ' οὐδ' ὑποψία περὶ τοιαύτης εἶχε ἐκδηλωθῇ μέχρι τῆς στιγμῆς. Ἡ κυβέρνησις κατόπιν παρέμεινεν εἰς τὴν ἀρχὴν μὴ ἀποσχοῦσα ἀπὸ τοῦ νὰ δηλώσῃ εἰς τὸν Βασιλέα, ὅτι ἐν τῷ ἀμυντικῷ χαρακτῆρι τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστρατεύσεως φρονεῖ ἐνυπάρχουσαν τὴν περίπτωσιν τῆς βουλγαρικῆς ἐπιθέσεως οὐ μόνον κατὰ τῆς Σερβίας ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ὅταν δὲ πρὸ τριῶν ἡμερῶν διεπιστώθη ὅτι ἡ Βουλγαρία θὰ ἐπετίθετο κατὰ τῆς Σερβίας ἡ Κυβέρνησις ἐνόμισεν ὅτι ἡ στιγμὴ ἡ κρίσιμος ἦλθε καὶ ὤφειλε νὰ τεθῇ ἐπὶ τάπητος τὸ ζήτημα τῶν συμμαχικῶν ὑποχρεώσεων.

Ἡ συζήτησις ἐν τῇ Βουλῇ ἔδωκε τὴν εὐκαιρίαν ταύτην ὅπως ἀνακοινώσω εἰς τὸ Στέμμα τὴν ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Βενιζέλος προλαβὼν μὲ ἐκάλεσε σήμερον τὸ ἀπόγευμα εἰς συνεργασίαν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξεδηλώθη σαφὴς ἡ διαφωνία κατόπιν τῆς ὁποίας ὑπέβαλα τὴν παραίτησιν τῆς Κυβερνήσεως.

— Διαφωνία Βασιλέως καὶ Βενιζέλου.— Παραίτησις τῆς Κυβερνήσεως.

Μετὰ τὴν παννύχιον συνεδρίαν τῆς Βουλῆς, κατὰ τὴν 21—22 Σβρίου καὶ τὴν ψηφοφορίαν ἐν αὐτῇ ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς κατῆλθε ἐκ Δεκελείας καὶ προσεκάλεσε τὸν κ. Πρωθυπουργόν, παρ' οὗ ἔλαβε γνῶσιν τῶν πεπραγμένων καὶ εἰρημένων ἐν τῇ Βουλῇ.

Ἡ Α. Μ. ἐδήλωσε μετὰ τοῦτο πρὸς τὸν κ. Βενιζέλον ἐνέκρικρινε μὲν τὴν ἐπιστράτευσιν τῆς χώρας ὑπὸ τὸν ρητὸν ὅρον τῆς διαφυλάξεως, τῆς ἀσφαλείας αὐτῆς ἐν ἀμύνῃ, καθόσον ἀνάμειξις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸν Εὐρωπαϊκὸν ἀγῶνα ὑπὸ τὰς κρατούσας σήμερον συνθήκας, θὰ εἶχεν ὀλέθρια ἀποτελέσματα.

Ὁ κ. Πρωθυπουργὸς ἀπήντησεν ὅτι, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶχε δηλώσει εἰς τὴν Α. Μεγαλειότητα, προκαλούμενος θὰ ἐδικαιολόγει τὴν πολιτικήν του.

Μετὰ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν οὕτω διαφωνίαν, ὁ κ. Βενιζέλος ἀνεκοίνωσε πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα ὅτι ὑποβάλλει τὴν παραίτησιν τῆς Κυβερνήσεως, ἥτις ἐγένετο ἀμέσως ἀποδεκτὴ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιφυλάξεως ὑπὸ τοῦ Ἄνακτος.

— Ἡ πρὸς τὴν Βουλὴν ἀναγγελία τῆς παραιτήσεως.

Ἡ παραίτησις τῆς Κυβερνήσεως ἐγνώσθη ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ μέγα πλῆθος κόσμου ἐπλήρωσε τὴν Βουλὴν καὶ τὸν περὶ αὐτὴν χῶρον ἐπὶ τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τῇ 6 μ. μ. τῆς ἐπιούσης 22 λήξαντος.

Ἡ συνεδρία ἄρχεται διδομένου τοῦ λόγου εἰς τὸν κ. Πρωθυπουργόν, ὅστις ἀπὸ τοῦ βήματος ἀνήγγειλε τὴν παραίτησιν τῆς Κυβερνήσεως ὡς ἑξῆς:

—*Κύριοι βουλευταί! Κατόπιν νέας διαφωνίας πρὸς τὸ Στέμμα ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς τῆς Κυβερνήσεως, ἡ Κυβέρνησις ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν της πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα. Παρακαλῶ ὅπως διακοπῶσιν αἱ ἐργασίαι τῆς Βουλῆς μέχρις ὅτου λήξῃ ἡ κρίσις».*

Τὴν δήλωσιν ταύτην ὑποδέχονται γενικὰ καὶ ραγδαῖα χειροκροτήματα καὶ ζητωκραυγαὶ **Ζήτω ὁ Βασιλεύς!** κραυγαὶ δέ τινες: Ζήτω ὁ Βενιζέλος!

Αἱ ζητωκραυγαὶ μεταδίδονται εἰς τὸ ἔξωθι τῆς Βουλῆς πλῆθος ἐπαναλαμβανόμεναι διάτοροι:

Ζήτω ὁ Βασιλεύς! Ζήτω ὁ Κωνσταντῖνος! Ζήτω ὁ Σωτήρ! Ἐπὶ τῇ ἐξόδῳ τῶν κορυφέων τὰ χειροκροτήματα καὶ αἱ ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως ἰδίᾳ ἐπιτείνονται ἔτι μᾶλλον καὶ συγκροτοῦνται αὐτοσχέδιοι διαδηλώσεις ἐν αἷς ἐπικρατοῦσι πάντοτε αἱ ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως ἐκδηλώσεις.

Τοῦτο μαρτυροῦσι καὶ πάντες οἱ ἐσχάτως ἐξ Ἀθηνῶν προερχόμενοι Κύπριοι, αὐτόπται καὶ αὐτήκοοι γενόμενοι μάρτυρες τῶν ἐκδηλώσεων τούτων.

— Ἡ ὑπουργικὴ κρίσις.— Ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις

Τῇ ἐπιούσῃ Τρίτῃ 22 λήξαντος ἡ Α. Μεγαλειότης προσεκάλεσε τὸν Διοικητὴν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης κ. Ἐλ. Ζαΐμην διὰ τὴν 1 μ. μ. ὅστις καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὰ Ἀνάκτορα κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν.

Ἡ Α. Μ. ἀνεκοίνωσεν αὐτῷ τὴν παραίτησιν τῆς Κυβερνήσεως καὶ τοὺς προκαλέσαντας αὐτὴν λόγους καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐνήμερον περὶ τῆς ἐξωτερικῆς καταστάσεως, καὶ τῆς θέσεως τῆς Ἑλλάδας ἐν αὐτῇ.

Ὁ κ. Ζαΐμης, ἐξέφρασε τὴν πλήρη συμφωνίαν του πρὸς τὴν γνώμην τῆς Α. Μεγαλειότητος, ὁμολογῶν ὅτι ἡ σημερινὴ διεθνὴς κατάστασις ἐπιβάλλει ὅπως ἡ Ἑλλὰς ἐξακολουθήσῃ ἐμμένουσα ἐν τῇ οὐδετερότητι καὶ ἐν ἀμυντικῇ ἀναμονῇ.

Ἐπὶ τούτοις ἡ Α. Μεγαλειότης ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως ἡ νέα Κυβέρνησις συγκροτηθῇ ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τῶν διαφόρων ἐν τῇ Βουλῇ κομμάτων, πρὸς διαπίστωσιν δὲ τῆς πολιτικῆς τῆς οὐδετερότητος ἀναλάβῃ τὴν προεδρίαν αὐτῆς ὁ κ. Ζαΐμης ὅστις καὶ συνῄνεσεν.

— Οἱ ἀρχηγοὶ παρὰ τῷ Βασιλεῖ.

Ἡ Α. Μεγαλειότης προσεκάλεσε διὰ τὴν 10 π. μ. τῆς 23 λήξαντος τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν διαφόρων κομμάτων ἐν τῇ Βουλῇ, οἵτινες προσελθόντες συνεκρότησαν συμβούλιον ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἄνακτος, οἱ κ. κ. Θεοτόκης, Δραγούμης, Ράλλης καὶ Γούναρης. Κατὰ τὸ συμβούλιον τοῦτο συνεζητήθησαν λεπτομερῶς τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὴν κατάστασιν καὶ τὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος ζητήματα καὶ καθωρίσθη ἡ δέουσα πολιτεία τῆς μελλούσης Κυβερνήσεως. Ἐπειδὴ τὸ Συμβούλιον παρετάθη μέχρι τῆς 1. 20' μ. μ. διεκόπη ἵνα ἐπαναληφθῇ τῇ ἐπιούσῃ 24η.

Κατὰ τὴν ἐπανάληψιν τοῦ συμβουλίου ὡμίλησαν διαδοχικῶς πάντες οἱ πολιτικοὶ ἀρχηγοὶ καὶ ἐδήλωσαν ὅτι ἀποδέχονται τὴν ἐντολὴν τῆς Α. Μεγαλειότητος ὅπως σχηματίσωσι τὴν νέαν Κυβέρνησιν καὶ ἀνέλαβον νὰ ὑποβάλωσι κατάλογον τῶν νέων ὑπουργῶν.

Μετὰ τοῦτο τὸ Συμβούλιον διελύθη. Τῇ ἐπιούσῃ 10 π. μ. ὑπεβλήθη ὁ κατάλογος τῶν μελῶν τῆς Οἰκουμενικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις ἀπετελέσθη ἐκ τῶν τηλεγραφικῶς ἤδη ἀναγγελθέντων προσώπων.

— Ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις ἐνώπιον τῆς Βουλῆς

Τῇ 4.30' μ. μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἀνῆλθον εἰς τὰ Ἀνάκτορα τὰ μέλη τῆς Οἰκουμεν. Κυβερνήσεως καὶ ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Βενιζέλου καὶ παρισταμένων τοῦ Σ. Μητροπολίτου ὤμοσαν τὸν νενομισμένον ὅρκον, καὶ ἀπελθόντες ἐκεῖθεν ἀνέλαβον τὰ καθήκοντά των εἰς τὰ διάφορα ὑπουργεῖα κατὰ τὰς συνήθεις διατυπώσεις.

— Ἡ πολιτικὴ τῆς Οἰκουμεν. Κυβερνήσεως.

Ἐν συνεδρίᾳ τῆς Βουλῆς τῆς προπαρελθούσης Δευτέρας 28 λήξαντος ὁ Πρωθυπουργὸς κ. Ἀλ. Ζαΐμης, κατὰ τηλεγράφημα τοῦ Ρέουτερ ἐποιήσατο τὰς ἑπομένας σημαντικὰς δηλώσεις:

«Ἡ πολιτεία τῆς Κυβερνήσεως θὰ ἦνε ἡ αὐτὴ ἥτις ἠκολουθήθη ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως πολέμου, ἤγουν οὐδετερότης, ἥτις θὰ ἦνε ἔνοπλος ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ θὰ προσαρμόζηται καταλλήλως πρὸς τὰ ἐν τῷ μέλλοντι γεγονότα.

Ὁ Βενιζέλος ἀπαντῶν εἶπεν ὅτι ἡ πλειονότης τῆς Βουλῆς θὰ ὑποστηρίζῃ τὴν Κυβέρνησιν ἐφ' ὅσον αἱ ἀρχαὶ τῆς πολιτικῆς του μένουσιν ἀμετάβλητοι. Δὲν εἶνε, εἶπε, τὸ ζήτημα περὶ τοῦ ἐὰν ὀφείλῃ ἡ Ἑλλὰς νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὸν πόλεμον, ἀλλὰ περὶ τοῦ πότε ἦτο τὸ συμφέρον τῆς Ἑλλάδος νὰ γένηται τοῦτο ἵνα κατασυντριβῇ ἡ Βουλγαρία. Ἐὰν ἡ Βουλγαρία ἐνίκα ὁ Ἑλληνισμὸς ἐντελῶς θὰ κατεβάλλετο.

Ἡ Βουλὴ ἀνέβαλε τὰς ἐργασίας της μέχρι τῆς 18ης Ὀκτωβρίου.

— Ἑλλὰς καὶ Σερβία.

Κατὰ τὸ αὐτὸ πρακτορεῖον, τῇ 1)14 ἀρξαμένου ἡ Ἑλλην. Κυβέρνησις ἐπισήμως ἐπληροφόρησε τὴν Σερβίαν ὅτι ἡ Βουλγαρικὴ ἐπίθεσις προέρχεται ἐκ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς περιοχῆς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, καὶ οὐχὶ ἐκ πολέμου βαλκανικοῦ, καὶ συνεπῶς ἀρνεῖται ὅτι ὑπέχει ὑποχρέωσίν τινα ἀπὸ τῆς μετὰ τῆς Σερβίας συνθήκης.

ΕΚ ΤΩΝ ΑΤΤΙΚΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ

ΜΙΧΑΗΛ Λ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
ΙΑΤΡΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ-ΝΕΥΡΟΛΟΓΟΣ

Ἄρτι ἐπανακάμψας ἐξ Ἀθηνῶν ἔνθα ἐξησκήθη ἐπὶ μακρὸν εἰς **Παθολογικὰς Κλινικάς,** *καὶ ὑπηρέτησεν ἐπίσης ὡς ἐσωτερικὸς ἰατρὸς τῆς Νευρολογικῆς Κλινικῆς τοῦ καθηγητοῦ Κου Κατσαρᾶ, ἐγκατεστάθη νῦν ἐν Λευκωσίᾳ, καὶ θεραπεύει τοὺς ἐκ διαφόρων παθολογικῶν καὶ νευρικῶν νοσημάτων πάσχοντας, ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ κειμένῃ παρὰ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγ. Ἀντωνίου.*

ΜΙΚΡΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΡΟΤΙΜΗΤΕΑ ΥΛΗ. Ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ ἐπροτιμήσαμεν πάσης ἄλλης ὕλης νὰ καταχωρίσωμεν τὰ τῆς ἱστορ. συνεδρίας τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων διαρκεσάσης ἀπὸ τῆς 5 μ μ τῆς 21ης μέχρι 4.30' π. μ. τῆς ἐπιούσης, τὰ κατ' αὐτὴν δὲ θὰ ἀποτελέσωσι ἀξιοσημείωτον σελίδα τῆς πολιτικῆς ἱστορίας τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

ΜΕΤΑΛΛΙΑ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ. Εἰς τὸ Β. Ἑλλ. Προξενεῖον ἐν Λάρνακι ἐκομίσθησαν διὰ τοῦ τελευταίου ταχυδρομείου τὰ μετάλλια τῶν ἑπομένων ἀγωνιστῶν τῶν δύο πολέμων μας:

Σωφρονίου Γεωργίου, Κλεάνθους Κούση, Νικολ Χριστοφῆ, Παναγ. Εὐθυμιάδου, Χρίστου Νικολάου, Παναγιώτη Ρούσσου, Σωτηρίου Μαυρονικόλα, Λουΐζου Ἀντωνίου, Ἀριστοδήμου Νικολάου Ἰωάννου Χαραλάμπους, Μιχαὴλ Μάρκου Χριστοδούλου, Στυλιανοῦ Χρυσάνθου, Σταύρου Εὐλαμπίου, Κυριακοῦ Μιχαήλ, Ἀλεξάνδρου Μιχαήλ, Ἀντωνίου Ἀχιλλέως, Κωνστ Γεωργίου, Μιχαὴλ Ἰωάννου, Παντελῆ Παύλου, Πέτρου Σταύρου καὶ Νικολάου Γεωργίου.

ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ. Ἡ Λαίδη Κλῶσον, ὡς Ἀντιπρόσωπος ἐν Κύπρῳ τῆς Ἑταιρείας τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ τοῦ Τάγματος τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, παρακαλεῖ, ἵνα, μετὰ τὴν 15ην Ὀκτωβρίου 1915, τὰ πρὸς διανομὴν μεταξὺ τῶν ἀσθενῶν καὶ τραυματιῶν στρατιωτῶν τοῦ Ἀναρρωτικοῦ Στρατοπέδου ἀποστελλόμενα δῶρα φέρωσι τὴν ἀκόλουθον διεύθυνσιν

«Τῇ Ἀντιπροσώπῳ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ,
Φ|δι τοῦ Διοικητοῦ τοῦ Ἀναρρωτικοῦ
Στρατοπέδου
ἐν Πολεμιδίοις,
Εἰς Λεμεσόν».

Τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου 1915.

Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ ἐγένετο τῷ π. Σαββάτῳ ἐν τῷ Γυμναστηρίῳ τοῦ Παγκυπρίου Γυμνασίου κατὰ τὴν νενομισμένην τάξιν.

Ὁ ἐλλόγιμ. Γυμνασιάρχης παρέδωκε τὴν Ἐθνικὴν σημαίαν μετὰ ὡραίαν καὶ ἐνθουσιώδη προσλαλιὰν πρὸς τοὺς εὐέλπιδας Ἑλληνόπαιδας ἐν μέσῳ μαθητικοῦ κόσμου ὑπεροκτακοσίων ψυχῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλλων.

ΤΟΥ ΕΘΝ. ΛΑΧΕΙΟΥ ἡ ἐκκύβευσις ἕνεκα τῆς ἐπιστρατεύσεως ἀπὸ τῆς προπαρελθούσης Κυριακῆς 27 Σβρίου ἀνεβλήθη εἰς τὴν 25ην ἀρξαμένου Ὀκτωβρίου.

ΑΦΙΞΕΙΣ. Τῇ π. Πέμπτῃ ἀνῆλθεν ἐκ Λάρνακος εἰς Λευκωσίαν ὁ ἀπὸ μηνὸς παραθερίζων ἐν Κύπρῳ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Λεοντοπόλεως - πρώην Ἀξώμης—κ. Χριστόφορος πρὸς ἀδελφικὸν ἀποχαιρετισμὸν τῆς Α. Μ. τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Τῷ π. Σαββάτῳ ἀπῆλθεν ἐπανερχόμενος διὰ τοῦ συμβατικοῦ εἰς Αἴγυπτον.

—Διὰ τοῦ συμβατικοῦ τῆς π. ἑβδομάδος ἐπανῆλθον ἐξ Ἑλλάδος ἡ ἀξιότιμος Κυρία Στυλ. Θ Θεοδότου, ὁ κ. Ἰ. Βεργόπουλος μετὰ τῆς ἀξιοτ. Κυρίας του, ἡ ἀξιότ. Ἀθηνᾶ χήρα Κ. Διανέλλου, ὁ κ. Στυλιανὸς Νικολαΐδης, ὁ κ. Γ. Νικολαΐδης καὶ ὁ κ. Κωνστ. Χ. Χαραλαμπίδης.

ΑΙ ΑΡΧΑΙ κατῆλθον ἀπὸ τῆς π. Παρασκευῆς ἐκ τοῦ Τροόδους, καὶ τὸ συμβατικὸν ἀτμόπλοιον ἐφεξῆς θὰ προσεγγίζῃ πρῶτον εἰς Ἀμμόχωστον.

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ. Ὁ ἐπιμελέστατος φοιτητὴς τῆς Νομικῆς κ. Γ. Χ Γεωργιάδης ἕνεκεν ἀσθενείας μὴ δυνηθεὶς νὰ προσέλθῃ κατὰ Ἰούνιον εἰς τὰς τμηματικὰς ἐξετάσεις τοῦ πρώτου ἔτους, προσῆλθε τῇ π. ἑβδομάδι καὶ ἔσχεν ἐξαίρετον ἐπιτυχίαν.

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΒΕΛΓΩΝ. Ἐκ τοῦ προηγουμένου καταλόγου

Ἐκ τοῦ προηγουμένου καταλόγου	£35.00
Γ. χ' Στεφάνου	» 1.00
Κώστας Χριστοδούλου	» 10.0
Ἰ. Βεργόπουλος.	» 40.0
Ἰ. Χ. Νικολαΐδης	» 1.00

ΑΝΑΙΡΕΣΙΣ τοῦ κ. Γ. Χ. Ὑψηλάντου περὶ τῶν κλεψιτύπων τοῦ βιβλιοπώλου κ. Απ Χ. Ἰωαννίδου ἐλλείψει χώρου ἐν τῷ παρόντι δημοσιευθήσεται ἐν τῷ προσεχεῖ φύλλῳ.

ΔΙΑΤΡΙΒΗ ἐκ Λυθροδόντα ἀπάντησις εἰς δημοσίευμα ἐν Λευκωσιατικῇ ἐφημερίδι θὰ καταχωρισθῇ εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον, ἐλλείψει χώρου ἐν τῷ παρόντι.

ΤΟ ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΕΙΟΝ
ΠΕΡ. Δ. ΠΕΤΡΙΔΟΥ

μετεκομίσθη ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Χρυσοχόων εἰς τὴν **Κεντρικὴν Ὁδόν,** ἔναντι τῶν Γραφείων τῆς Ἠλεκτρικῆς Ἑταιρείας.

Κατασκευάζονται ἐν αὐτῷ ἔπιπλα παντὸς εἴδους οἰκιακὰ καὶ τῶν γραφείων κατὰ τοὺς νεωτέρους καὶ καλλιτεχνικωτέρους τύπους, ἐξ ἐκλεκτοῦ ὑλικοῦ, στερεά, κομψὰ καὶ μετ' εὐσυνειδήτου ἐργασίας.

Ἐπισκευάζονται ἔγχορδα καὶ πνευστὰ ξύλινα μουσικὰ ὄργανα ἀποκαθιστάμενα καινουργῆ.

Τιμαὶ συμφέρουσαι.

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΝΤΑΙ ἀνώγαια καὶ ἰσόγαια δωμάτια ἠλεκτροφώτιστα ἐν τῇ κατὰ τὴν ἐνορίαν Τρυπιώτου οἰκίᾳ τοῦ κ. **Στ. Χ. Μεσαρίτου.**

Πληροφορίαι παρὰ τῷ ἰδίῳ.